

ԺԱՄԱՆԱԿԱՎՈՐ ՄԻԳՐԱՏԻՒ
ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ

ՖԻՆԼԱՆԴԻԱ

Հելսինկի

IOM International Organization for Migration
Միգրացիայի միջազգային կազմակերպություն (ՄՄԿ)
Հայաստանյան առաջնորդություն

ԺԱՄԱՆԱԿԱՎՈՐ ՄԻԳՐԱՏԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ ՖԻՆԼԱՆԴԻԱ

IOM International Organization for Migration
Միգրացիայի միջազգային կազմակերպություն (ՄՄԿ)
Հայաստանյան առաքելություն

Սույն ուղեցույցը հրատարակվել է Իտալիայի Կառավարության ֆինանսավորմամբ:

© Հեղինակային իրավունքը պաշտպանված է: Սույն իրատարակության ոչ մի մաս չի կարող վերարտադրվել, պահպանվել որոնողական համակարգում կամ փոխանցվել էլեկտրոնային, մեխանիկական, պատճենահանձան, ձայնագրման կամ այլ եղանակով առանց հրատարակչի նախնական գրավոր թույլատվության:

*****

Սույն իրատարակությունում արտահայտված կարծիքները կարող են չհամընկնել ՄՍԿ-ի կամ նրա անդամ-պետությունների պաշտոնական տեսակետների հետ:

*****

Դրատարակիչ՝ Միգրացիայի միջազգային կազմակերպություն

Միգրացիայի միջազգային կազմակերպություն (ՄՍԿ) Դայաստանյան առաքելություն

Հայաստան • Երևան 0010 • ՄՍԿ-ի գրասենյակ
• Պետրոս Աղամյան փողոց 14, 1-ին հարկ

Հեռ.՝ (+374 10) 58 56 92 • 58 37 86 • Հեռախոս.՝ (+374 10) 54 33 65

• Էլ.փոստ՝ iom@arminco.com • <http://www.iom.int/armenia>

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Երկիր մուտք գործելու ընդհանուր պայմանները և տեղեկություն վիզաների վերաբերյալ.....	5
2. Ներգաղթ աշխատանքի նպատակով	10
3. Ներգաղթ ուսման նպատակով	23
4. Բնակություն	30
5. Ապաստան	32
6. Ընտանիքի վերամիավորում	36
7. Առողջապահական համակարգ	40
8. Սոցիալական ապահովագրության համակարգ.....	41
9. Բնակչայնաններ	43
10. Միգրանտների աջակցության ծառայություններ	43
11.Քաղաքացիության ձեռքբերում	49

ԺԱՄԱՆԱԿԱՎՈՐ ՄԻԳՐԱՏԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ ՖԻՆԼԱՆԴԻԱ

1. Երկիր մուտք գործելու ընդհանուր պայմանները և տեղեկություն վիզաների վերաբերյալ

Վիզայի համար դիմու օտարերկրագիներ

Վիզան կարճաժամկետ այցելությամբ (մինչև երեք ամիս) երկիր մուտք գործելու թույլտվություն է: Այս մուտքի թույլտվությամբ, որպես վիզա պահանջող օտարերկրացի, Զեզ թույլատրվում է մուտք գործել Շենգեն տարածք և մնալ այնտեղ, եթե վստահաբար բավարարված են մյուս պահանջները:

Վիզա ունենալուց անկախ, երկիր մուտք գործելու համար անհրաժեշտ պահանջների համապատասխանությունը ստուգվում է սահմանի վրա: Եթե չեք բավարարում այդ պահանջները, ապա Սահմանապահ ծառայության անձնագրային հսկիչը կարող է Զեզ արգելել երկիր մուտք գործել: Ստորև բերված կայքերում կարող եք գտնել հավելյալ տեղեկություններ, ինչպես նաև սահմանի անցնան կետերի վերաբերյալ տվյալներ.

- Ներքին գործերի նախարարություն՝ <http://www.intermin.fi/en>
- Սահմանապահ հաստատություն՝
http://www.raja.fi/rvl/home.nsf/pages/index_eng
- Սահմանի հատում և անձնագրային ստուգում՝
<http://www.raja.fi/rvl/home.nsf/pages/E904346DEF743DD0C2256C>
BC002DD2A3
- Սահմանի անցնան կետերը՝
<http://www.raja.fi/rvl%5Chome.nsf/pages/49F67BF9F3A236DBC2256>
CBC002E66DB?opendocument

Ուժեր պետք է ունենամ վիզա

Բացառությամբ Խորվաթիայի, Արևմտյան Բալկանների բոլոր մյուս պետությունների քաղաքացիներից պահանջվում է վիզա՝ Շենգեն տարածք մուտք գործելու համար:

Եթե Դուք դասվում եք այն օտարերկրացիների թվին, որոնցից վիզա է պահանջվում, ապա պետք է անպայման վիզան ունենաք Շենգեն տարածք մուտք գործելիս:

Եթե ըստ կարգի Զեզնից վիզա է պահանջվում, բայց Դուք ունեք Շենգեն պետություններից մեկի կացության թույլտվություն, ապա վիզայի կարիք չկա մեկ ուրիշ Շենգեն երկիր մուտք գործելու համար՝ երեք ամսից պակաս ժամանակահատվածով մնալու դեպքում:

Ուր պետք է դիմել վիզայի համար

Շենգեն վիզայի համար պետք է դիմեք Զեր երկրի ֆինլանդական դեսպանատուն կամ հյուպատոսական հիմնարկ: Եթե Զեր բնակավայրում ֆինլանդական դեսպանատուն չկա, ապա դիմեք մոտակա երկրի ֆինլանդական առաքելության գրասենյակ:

Ինչպես դիմել վիզա ստանայու համար

Ընդհանուր առնամբ վիզայի համար դիմելիս անհրաժեշտ են հետևյալ փաստաթղթերը.

- լուսագրած և ստորագրված վիզայի դիմումի ձևաթերթ և լուսանկար,
- անձնագիր առնվազն երեք ամսվա վավերականությամբ հաշված այցելության ավարտից,
- ճամփորդական ապահովագրություն այցելության ողջ տևողության համար,
- Ապահովագրության գումարը պետք է կազմի առնվազն 30 000 եվրո, ինչով Դուք ապահովագրվում եք անսպասելի հիվանդության կամ դժբախտ պատահարի դեպքում (տունդարձի ճանապարհածախսը ներառյալ) և հանկարծամահ լինելու դեպքում (տեղափոխման ծախսերը ներառյալ):
- Դիմումի ձևաթերթին պետք է կցել նաև այլ փաստաթղթեր, որոնք վկայում են այցելության նպատակի, պայմանների և տևողության մասին: Դրանք կարող են լինել տոմսեր, հյուրանոցային համարի պատվերի հաստատում, անձնական կամ պաշտոնական հրավեր-նամակներ: Յրավերը կարող է գրված լինել ազատ ոճով, սակայն այն պետք է պարունակի հրավիրող կազմակերպության կամ անհատի տվյալները, Զեր ծննդյան թիվը, հասցեն, անձնագրի

համարը, այցելության նպատակը և տևողությունը: Անձնական հրավերի դեպքում պետք է նշվի հրավորողի և հյուրի կապը, օրինակ՝ ընկեր, ամուսին/կին կամ ազգական: Խնդրում ենք նկատի ունենալ, որ հրավերը ինքնին վիզա ստանալու երաշխիք չէ:

- Հնարավոր է, որ պահանջվեն վերը նշվածից բացի այլ մանրամասներ ևս, օրինակ՝ Զեր ուղևորության երթուղին, փոխադրամիջոցները, վերադարձի մանրամասները, եկամտի չափը, սեփական գույքի և գրաղվածության մասին տվյալներ: Դուք պետք է ունենաք բավականաչափ գումար Զեր մնալու ծախսերը հոգալու համար՝ օրական առնվազն 40 եվրոյի հաշվարկով:

Հետևյալ կայքէջում գետեղված են նյութեր ըստ ծագման երկրների սահմանված առանձնահատուկ պահանջների մասին՝

<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=15720&contentlang=2&culture=en-US>

Անշափահաս երեխաները պետք է ունենան ծնողների կողմից համաձայնագիր, եթե մտադիր են ճամփորդել առանց ծնողների կամ ուղեկցորդի:

Դեսպանատնից կամ հյուպատոսությունից կարող են Զեզ հրավիրել հարցազրույցի և հարցուվորձ անել Զեր այցելության նպատակի մասին:

Ի՞նչ տիպի վիզաներ կան

Մեկանգամյա, կրկնակի, բազմակի մուտքի, տարանցիկ, օդնավակայանի տարանցիկ վիզաներ.

- **Մեկանգամյա մուտքի վիզան** տրվում է մեկ այցելության համար, որի ընթացքում թույլատրվում է մնալ Շենգեն տարածքում 90 օր վեցամյա ժամանակահատվածում:
- **Կրկնակի մուտքի վիզան** տրվում է երկու այցելության համար, որոնց ընթացքում թույլատրվում է մնալ Շենգեն տարածքում 90 օր վեցամյա ժամանակահատվածում:
- **Բազմակի մուտքի վիզան** տրվում է Շենգեն տարածքներ մի քանի անգամ այցելելու համար: Երկրում գտնվելու տևողությունը՝ վիզայի վրա նշված օրերի գումարը, պետք է կազմի առավելագույնը 90 օր վեցամյա ժամանակահատվածում՝

հաշված Ծենգեն տարածք մուտք գործելու օրվանից: Վիզան վավեր է առավելագույնը մեկ տարի:

- **Տարանցիկ վիզան** տրվում է այն օտարերկրացիներին, ովքեր պատրաստվում են՝ անցնելով Ծենգեն տարածքներով, ուղևորվել դեպի (Ծենգենից դուրս) մեկ այլ երկիր: Տարանցիկ վիզա ստանալու համար անհրաժեշտ է ունենալ երրորդ երկիր մուտքի վիզա կամ որևէ այլ կերպ մուտք գործելու հնարավորություն: Տարանցիկ վիզայով թույլատրվում է տարանցիկ ռեժիմով մուտք գործել Ծենգեն երկրներ մեկ կամ մի քանի առիթներով: Յուրաքանչյուր տարանցիկ ռեժիմով փոխադրման տևողությունը չափորդ է գերազանցի 5 օրը:
- **Օդանավակայանի տարանցիկ վիզաներն** անհրաժեշտ են լինում հետևյալ երկրների քաղաքացիների համար՝ Աֆղանստան, Բանգլադեշ, Եթովպիա, Էրիթրիա, Գանա, Իրաք, Իրան, Նիգերիա, Պակիստան, Սոմալի, Շրի Լանկա և Կոնգոյի դեմոկրատական հանրապետություն (նախկինում՝ Զաիր): Վիզայի այս տեսակը Զեզ թույլ է տալիս մուտք գործել օդանավակայանի միջազգային տարանցիկ տարածք՝ միջանկյալ վայրէջքի և մի չեղորդից մյուսին անցնելու համար, սակայն երկիր մուտք գործել չի թույլատրում:

Որքան ժամանակ է վիզան վավեր

Բազմակի մուտքի վիզան կարող է վավեր լինել մեկ տարի ամեն անգամվա, որպեսզի բնակության երկրում մնացած օրերի քանակը չգերազանցի 90-ը վեցամյա ժամանակահատվածում: Օրերի քանակը հաշվում է Զեր ամճնագրում եղած կնիքների հիման վրա: Բազմակի մուտքի վիզան կարող է վավեր լինել մեկ տարի, մեկանգամյա մուտքի վիզան՝ վեց (6) ամիս և տարանցիկ վիզան՝ երեք (3) ամիս:

Ով է հատկացնում վիզան և որքան է տևում փաստաթղթային գործընթացը

Վիզա տրվում է որևէ Ծենգեն երկիր դիվանագիտական կամ հյուպատոսական ներկայացուցչի կողմից: Դիմումը պետք է ներկայացնել ճամփորդելուց յոթ օր առաջ, սակայն խորհուրդ է տրվում դիմել դրանից ավելի վաղ: Եթե Ֆինլանդիայի վիզայի դիմումը ուղարկվում է մեկ այլ Ծենգեն երկրի հյուպատոսություն, ապա գործընթացը շատ ավելի երկար

է տևում: Դիմումները պետք է ներկայացնել շատ վաղ, որպեսզի փաստաթղթային գործընթացի համար բավականաչափ ժամանակ լինի: Դիմումը հանձնելիս մուտքումը պետք է կատարվի կանխիկ դրամով, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ բանկային փոխանցումներն ուղարկվուն են արտերկրի Ֆինլանդական առաքելություն:

Վիզայի մերժում

Եթե Դուք չեք բավարարել Վիզա հատկացնելու պայմանները, ապա Ձեր դիմումը մերժվում է: Նման դեպքում Դուք ստանում եք մերժման վերաբերյալ գրավոր ծանուցում: Մերժումը չի կարելի բողոքարկել: Բացասական որոշումը կարող է լինել 4-րդ կետում նշված նախապայմաններին չհամապատասխանելու պատճառով: Վիզան կարող է մերժվել այն դեպքում, երբ դիմորդը չունի վավեր ճամփորդական փաստաթղթեր, այցելության նպատակը և պայմանները հաստատող ապացույցներ, բավարար ֆինանսական միջոցներ՝ մնալու ընթացքում իր ծախսերը հոգալու համար, կամ էլ իրավունք չունի վերադառնալ երկիրը, որտեղից մեկնում է կամ էլ շարունակել ուղևորությունը դեպի երրորդ երկիր: Դնարավոր է նաև, որ դիմորդին արգելված լինի Ֆինլանդիա կամ որևէ այլ Շենգեն երկիր մուտք գործել կամ էլ նա համարվելիս լինի հասարակական կարգի կամ պետական անվտանգության կամ երրորդ երկրի միջազգային հարաբերությունների առումներով վտանգավոր:

Ֆինլանդիա մուտք գործելորու կարգը

Վիզա հատկացնելով հանդերձ, Ֆինլանդիա մուտք գործելու պայմանները վերստուգվում են ժամանելուն պես: Վիզայից բացի Զեզմից կպահանջվի նաև ցույց տալ վավեր ճամփորդական փաստաթղթեր, ապահովագրության փաստաթուղթ՝ մնալու ժամանակահատվածի համար, և այլ փաստաթղթեր՝ կապված վիզայի դիմումի հետ: Դուք պետք է կարողանաք ապացուցել, որ ունեք բավականաչափ ֆինանսական միջոցներ (օրական 40 եվրոյի հաշվարկով) այնտեղ մնալու, վերադարձի կամ հետագա ճանապարհածախար հոգալու համար: Եթե ունեք վավեր վերադարձի տոմս, ապա պահանջվող գումարը ավելի փոքր կլինի: Դուք չպետք է լինեք երկիր մուտք գործելու արգելքի տակ:

Եթե Դուք վտանգ ներկայացնեիք հասարակական կարգի և անվտանգության, հասարակական առողջապահության, Ֆինլանդիայի այլ երկրների հետ հարաբերությունների առունով, ապա այդ

հանգամանքը նույնպես կարող էր խոչնդոտել Զեր մուտքը Ֆինլանդիա: Զեր վիզան կարող է մերժվել, եթե լուրջ հիմքեր լինեն Զեզ կասկածելու անազնիվ ձևերով գումար վաստակելու կամ սեռական բնույթի ծառայություններ վաճառելու մտադրություն ունենալու մեջ: Այս նույն պայմանները կիրառվում են թե վիզայի դիմումը ընդունելու և թե մերժելու դեպքում:

Վիզայի ժամկետը Ֆինլանդիայում երկարացնելու կարգը

Տեղի ուսիմանության պաշտոնյամերը կարող են երկարաձգել վիզայի վրա նշված ժամանակահատվածը: Կացության թույլտվության երկարաձգված ժամկետը չպետք է գերազանցի վիզայի վերջնաժամկետը, և մնալու ողջ ժամանակահատվածը չպետք է լինի ավելի քան երեք ամիս՝ կես տարվա ընթացքում: Այս ամենից բացի ժամփորդական ապահովագրությունը պետք է բավարարի երկարաձգված ժամանակահատվածի համար:

Լրացուցիչ տեղեկություններ.

- http://www.poliisi.fi/poliisi/home.nsf/pages/index_eng
- <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=15716&contentln=2&culture=en-US>
- Ինտերնետային ծառայություն "Migrating to Finland?" («Յանկանում Ե՞ք ներգաղթել Ֆինլանդիա») - Այս ծառայությունը օգնում է Զեզ կողմնորոշվել թե արդյոք Զեզ պետք է դիմել Ֆինլանդիայի վիզայի կամ կացության թույլտվության համար, և թե ինչ անհատական պահանջներ են սահմանված Զեր անձի դեպքում. www.migri.fi/migratingtofinland

Օտարերկրացիների Ֆինլանդիա մուտք գործելու և այնտեղ մնալու կարգը ենթարկվում է Ֆինլանդիայի օտարերկրացիների մասին օրենքի և Շեմգեն համաձայնագրի կետերին:

2. Ներգաղթ աշխատանքի նպատակով

Պայմանները և պահանջները

Ֆինլանդիայում աշխատելու համար օտարերկրացին պետք է ունենա աշխատողի կացության թույլտվություն: Գոյություն ունեն աշխատողի

կացության թույլտվության տարբեր տեսակներ՝ (ա) գրաղվածության և (բ) ինքնազբաղվածության/ձեռներեցության:

Աշխատողի կացության թույլտվությունը լինում է ժամանակավոր կամ շարունակական: Թույլտվությունը հատկացվում է մասամբ գրաղվածության գրասենյակի և մասամբ՝ ֆինլանդական ներգաղթի ծառայության կամ քաղաքային ոստիկանության տեղամասային հաշվառման բաժնի որոշման հիման վրա:

Աշխատողի կացության թույլտվության համար կարող է դիմել թե՛ աշխատողը և թե՛ գործատուն:

Դիմումը կարող եք հանձնել կամ Զեր երկի ֆինլանդական առաքելության գրասենյակ, կամ գրաղվածության գրասենյակ կամ էլ՝ քաղաքային ոստիկանության տեղամասային հաշվառման բաժնի: Եթե առաջին հերթին դիմում եք գրաղվածության գրասենյակ, ապա պետք է դիմումին կցել Nordea 166030-117351 (Զբաղվածության և Եկոնոմիկայի նախարարության) հաշվին վճարված 200 Եվրոյի անդորրագիր:

Օտարերկրացիների մասին օրենքով ավելի առանձնահատուկ կերպով սահմանվում են այն պարտավորությունները/հանձնարարությունները, մասնաճյուղերը և պաշտոնները, որոնց դեպքում կարելի է աշխատանքային գործունեություն ծավալել առանց կացության թույլտվության:

Եթե տվյալ անձը ունի որևէ այլ տիպի կացության թույլտվություն, ինչպես օրինակ՝ ընտանեկան կապերի կամ մարդասիրական գործունեության հիմնավորմանք ձեռք բերված, ապա այն հաճախ բովանդակում է աշխատանքի իրավունք՝ սահմանափակ կամ անսահմանափակ ժամկետով:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել.

<http://www.migri.fi/netcomm/content.asp?path=8,2473>

(Ֆինլանդիայի ներգաղթի ծառայության) կայքով:

Աշխատողի կացության թույլտվություն գրաղվածության համար

Այս տիպի թույլտվություն հատկացնելիս գրաղվածության գրասենյակը պետք է գնահատի աշխատանքի քաղաքականության պահանջները և դիմող աշխատողի միջոցների բավարար լինելը: ԵՄ տարածքների թափուր գործատեղերը լրացնելիս, գրաղվածության գրասենյակը նկատի է ունենում, որ ԵՄ անդամ երկրների քաղաքացիներին, ինչպես նաև օրինական կարգով ֆինլանդիայում բնակվող օտարերկրացիներին,

ովքեր իրականում կարող են աշխատանք հանձն առնել, տրվի առաջնություն:

Զբաղվածության համար կացության թույլտվությունը սովորաբար տրվում է որոշակի մասնագիտությունների բնագավառում: Աշխատողը կարող է փոխել աշխատավայրը՝ մնալով այն մասնագիտության բնագավառի սահմաններում, որի համար թույլտվություն է ստացել:

Զբաղվածության կացության թույլտվությունից զատ այլ տիպի զբաղվածության իրավունքներ

Օտարերկրացին Ֆինլանդիայում կարող է ունենալ աշխատանքի անսահմանափակ իրավունք եթե նա ստացել է.

- մշտական կամ շարունակական կացության թույլտվություն՝ տրված ոչ աշխատանքային բնույթի որևէ այլ հիմնավորմամբ,
- ժամանակավոր կացության թույլտվություն՝ տրված ժամանակավորապես պաշտպանություն գտնելու կամ մարդասիրական որևէ այլ հիմնավորմամբ ներգաղթելու համար,
- Ֆինլանդական ժամկետային կացության թույլտվություն՝ տրվող այն անձանց, ովքեր հանդիսանում են պրոֆեսիոնալ մարզիկ կամ մարզիչներ, աշխատում են կրօնական կամ շահույթ չիետապնդող աստղիացիաներում, գիտության, արվեստի, մշակույթի ոլորտներում, որևէ ընկերության բարձր կամ միջին օղակի դեկավարությունում, աշխատում են որպես հատուկ հմտությունների տիրապետող փորձագետ և կամ զանգվածային հաղորդակցության ոլորտի մասնագետ:

Օտարերկրացին Ֆինլանդիայում կարող է ունենալ աշխատանքի սահմանափակ իրավունք, եթե նա.

- ունի ուսման համար կացության թույլտվություն (տես՝ 4-րդ բաժինը ստորև),
- ունի կացության թույլտվություն դասավանդման, դասախոսություններ կարդալու, հետազոտություն անելու զանազան հիմնավորումներով (թույլատրվում է աշխատել որոշակի սահմանափակումներով, առավելագույնը մեկ տարով),
- ժամանել է Ֆինլանդիա աշխատանքային հարցով, օրինակ՝ որևէ մեքենա/սարքավորում առաքելու պայմանագրի շրջանակներում, այսինքն այն տեղադրելու, շահագործման վերաբերյալ

հրահանգներ ապահովելու նպատակով, և մնալու տևողությունը չի գերազանցում վեց ամիսը,

- նաևնակցում է միջապետական համաձայնագրերի շրջանակներում կազմակերպվող ծրագրերի (օրինակ՝ Ավստրալիայի և Նոր Զելանդիայի քաղաքացիների համար նախատեսված աշխատանքային տոներ), ԵՄ աջակցությամբ կրթական հաստատությունների և ուսանողական ասոցիացիաների ծրագրերի, միջազգային աշխատանքային ժամբարների և համարժեք այլ աշխատանքների կամ առավելագույնը մեկ տարվա տևողությամբ գործնական պարապմունքների,
- հանդես է գալիս որպես առ պար՝ երեխայի խնամք ապահովող անձ (տես՝ ստորև բերված «Առ պար ծրագրեր» բաժինը):

Աշխատանքի իրավունք առանց կացության թույլտվության

Որոշակի դեպքերում օտարեկրյա քաղաքացին Ֆինլանդիայում կարող է կատարել վարձատրվող աշխատանք, չունենալով կացության թույլտվություն: Սակայն նա պետք է ունենա վավեր վիզա, եթե այն պահանջվում է իր դեպքում, տես

(<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=15716&contentlang=2&culture=en-US>) կայքում:

Հետևյալ անձինք ունեն աշխատանքի իրավունք՝ առանց կացության թույլտվության.

- բանափոր թարգմանիչներ, ուսուցիչներ, փորձագետներ կամ միջավարներ, ովքեր իրավերի կամ պայմանագրի հիման վրա աշխատում են Ֆինլանդիայում մինչև երեք ամիս տևողությամբ,
- պրոֆեսիոնալ արվեստի գործիչներ կամ մարզիկներ և նրանց օգնականներ, ովքեր իրավերի կամ պայմանագրի հիման վրա աշխատում են Ֆինլանդիայում մինչև երեք ամիս տևողությամբ,
- նավաստիներ, ովքեր աշխատում են միջազգային փոխադրամիջոց հանդիսացող առևտրանավի վրա կամ հիմնականուն նավարկում են օտարերկրյա նավահանգիստների միջև,
- միրգ և հատապտուղ հավաքողներ, ովքեր աշխատում են Ֆինլանդիայում մինչև երեք ամիս տևողությամբ,

- մեկ այլ ԵՍ/ԵՏՏ (Եվրոպական տնտեսական տարածք) երկրում գործող ընկերության մշտական աշխատակիցներ, ովքեր Ֆինլանդիայում աշխատում են ժամանակավոր ենթապայմանագրի հիման վրա, պայմանով, որ ունենան մեկ այլ անդամ-պետության վավեր, համապատասխան կացության և աշխատանքի թույլտվություն:

Լրացուցիչ տեղեկություն աշխատողի կացության թույլտվության վերաբերյալ

- թույլտվության դիմումի վերաբերյալ.
<http://www.migri.fi/netcomm/content.asp?path=2507>
- ուստիկանության բաժանմունքների/ օտարերկրացիների համար թույլտվության և իրավունքի արտոնագրերի վերաբերյալ.

<http://www.poliisi.fi/poliisi/home.nsf/pages/CCCAC60A96939016C2256EF4002D9058?OpenDocument>

Աշխատողի կացության թույլտվություն հնքնազբաղվածության համար
Ինքնազբաղվածության կացության թույլտվություն ստանալու համար, դիմորդի բիզնեսը պետք է շահութաբեր լինի: Բիզնեսի շահութաբերությունը գնահատվում է նախապես ստացած զանազան գեկույցների, ինչպես օրինակ բիզնեսի ծրագրի, նախնական պայմանագրերի, ֆինանսավորման համաձայնագրերի հիման վրա: Գնահատումը կատարվում է Զբաղվածության և տնտեսական զարգացման կենտրոնի կողմից: Ինքնազբաղվածության կացության թույլտվություն ստանալու համար պահանջվում են երաշխիքներ ձեռներեցի ապահով միջոցների համար: Նա պետք է կանոնավոր եկամուտ ստանա իր գործունեության շահույթից, ստացված աշխատավարձերից, անձնական ֆոնդերի դուրսբերումներից, կամ վաճառքի եկամտից: Այս ամենը պետք է կազմի ավելին քան հիմնական եկամուտը երկրում մնալու ողջ վավեր ժամանակահատվածում: Եկամտի բավարար լինելու հարցը որոշում է Զբաղվածության և տնտեսական զարգացման կենտրոնը:

Աշխատանքի շուկայի (ներառյալ աշխատուժի պահանջարկ ունեցող հատվածների) վերլուծություն

Վերջին տարիներին զբաղվածության մակարդակը աճել է բոլոր ոլորտներում, բացի գյուղատնտեսությունից և անտառային տնտեսությունից: Զբաղվածության զգալի աճ է գրանցվել հատկապես արդյունաբերության, շինարարության, առևտության բնագավառներում և ֆինանսական և բիզնեսի ծառայությունների ոլորտներում: Ընդհանուր առնամբ Ֆինլանդիայում կանայք ակտիվ մասնակցություն ունեն աշխատանքի շուկայում. նրանք հիմնականում լրիվ հաստիքով են աշխատում: Վերջին տարիներին ավելացել է նաև աշխատանքի թափուր տեղերի քանակը: Այս միտումը շարունակվել է մինչև 2007 թ.: Աշխատատեղեր են ավելացել հատկապես տրամսայորտի, առողջապահության, սոցիալական ծառայությունների, առևտության արդյունաբերության ոլորտներում: Նախորդ տարիների համեմատությամբ աճել է նաև աշխատատեղերի քանակը շինարարության ոլորտի մասնագիտությունների և բարձրակարգ կրթություն պահանջող պաշտոնների առումով: Նորաստեղծ աշխատատեղերը սովորաբար ժամկետային պաշտոններ են, սակայն դրանց թիվը ավելի քիչ է, քան աշխատատեղերի ընդհանուր թիվը մեկ հինգերորդը: Կես հաստիքով աշխատանքը (մոտ 10 տոկոս) այնքան էլ բնորոշ չէ Ֆինլանդիայի աշխատաշուկային, սակայն վերջին տարիներին այդ առումով թերևակի աճ է նկատվում:

Ֆինլանդական աշխատաշուկայում սովորաբար գործազրկությունը և աշխատուժի պակասը ի հայտ են գալիս միաժամանակ: Կարող է տեղի ունենալ կադրերի/աշխատուժի և աշխատատեղերի անհամապատասխանություն՝ թե՛ աշխատանքի բնույթի և թե՛ տեղակայման առումով: Ֆինլանդիայում ամենուրեք նոր աշխատուժի պակաս կա, սակայն առավելագույն պահանջարկ է զգացվում երկրի զարգացող շրջաններում՝ հարավում և արևելքում, ինչպես նաև մայրաքաղաքում՝ Սեծ Յելսինկիում և հարող արվարձաններում: Այնուամենայնիվ, բարձր գների, քանի բնակչայնանների և ցածր աշխատավարձերի պատճառով, հոսքը դեպի մայրաքաղաք դժվարանում է: Սա նաև խոչընդոտում է օտարերկրյա աշխատուժի շարժունակությանը, քանի որ նախքան Ֆինլանդիա տեղափոխվելը անհրաժեշտ է լուծել կացարանի հարցը: Կադրերի և աշխատատեղերի միջև անհամապատասխանությունը որոշակի աշխատանքների դեպքում

արդյունք է շուկայի փոփոխական պահանջարկների: Յին տիպի արտադրությունում մեխանիզացիայի հետևանքով այլևս նախկինի չափ շատ աշխատուժի պահանջարկ չկա, մինչդեռ նորերում պահանջվում են այլ տիպի մասնագիտական հնտություններ ունեցող և հաճախ բարձրակարգ պատրաստվածությամբ կարեր: Մյուս կողմից Ֆինլանդիայում սպասարկման ոլորտը բավականին թերզարգացած վիճակում է՝ համեմատած նյուս արևմտյան երկրների հետ: Շուկայի այս հատվածում է, որ մոտ ապագայում կստեղծվեն աշխատատեղեր «շարքային մարդկանց» համար, ովքեր ավելի քիչ վերապատրաստման կարիք կունենան:

Ակնկալվում է, որ մոտակա տարիների ընթացքում աշխատուժի պակասը ինչ-որ չափով կավելանա ծննդիլության կտրուկ աճի (“Baby Boom”) սերնդի բոշակավորման և ծերանալու, ինչպես նաև տնտեսական աճին զուգահեռ նոր աշխատատեղեր ստեղծելու հետևանքով: Թոշակավորման հետևանքով կառաջանա նոր տիպի աշխատանքային ունակությունների պահանջ առողջապահության և սոցիալական ծառայությունների, ինչպես նաև սպասարկման, արտադրության և շինարարության ոլորտներում: Ակնկալվում է, որ կստեղծվեն բոլորովին նոր տիպի աշխատանքներ/պաշտոններ մասնավորապես սոցիալական ծառայությունների, առողջապահության և սպասարկման ոլորտներում:

EURES-ի պորտալում տեղադրված այսօր առկա թափուր աշխատատեղերի թիվը Ֆինլանդիայում կազմում է 18 257: Եթեկալ ցանկում թվարկված են ամենահաճախ պահանջվող մասնագիտությունները՝ ֆինանսների և վաճառքի հետ առնչվող մասնագետներ, խանութի վաճառողներ և ցուցադրողներ, շենքի պարետ-հավաքարարներ, լվացարարներ (պատուհանների և այլն), աղմինիստրատոր-տնտեսվարներ և ռեստորանի սպասարկողներ, բուժքույրեր և մանկաբարձներ, խոհարարներ, մատուցող/մատուցողուհիներ, բարմեններ, ձուլորդներ, եռակցողներ, թիթեղագործներ, մետայա կառուցվածքներ պատրաստողներ, և այլ արհեստավորներ, ինչպես նաև հիվանդի խնամքով գրալվող մասնագետներ:

Լրացնեցիչ տեղեկության համար դիմել.

<http://europa.eu.int/eures/main.jsp?catId=2597&countryId=FI&acro=Imi&language=en&regionId=FI0&nuts2Code=%20&nuts3Code=&regionName=National%20Level>

<http://europa.eu.int/eures/main.jsp?catId=2597&lmi=Y&acro=lmi&lang=en&recordLang=en&parentIId=&countryId=FI&regionId=FI0&nuts2Code=%20&nuts3Code=null&mode=trends&regionName=National%20Level>

Աշխատանքի որոնում

Օգտակար կայքեր.

- Եվրոպական հետազոտողների շարժական պորտալ՝
http://ec.europa.eu/eracareers/index_en.cfm
- EUROPASS:
http://europass.cedefop.europa.eu/europass/home/vernav/Information_and_Support/EuProgrammes/navigate.action
- Աշխատանքի նախարարություն՝ «Ինչպես գտնել աշխատանք».
<http://www.mol.fi/english/employment/welcome.html>

Ինստիտուցիոն կառույց

Ֆինլանդիայում ռեգիոնալ/շրջանային և տեղական կառավարումը իրականացվում է 15 աշխատանքի շուկայի բաժանմունքների (տեղակայված Զբաղվածության և տնտեսական զարգացման կենտրոններում) և 176 զբաղվածության գրասենյակների միջոցով։ Աշխատանքի շուկայի բաժանմունքները աջակցում են զբաղվածության և աշխատաշուկայի զարգացմանը շրջաններում։

Աշխատանքի շուկայի բաժանմունքների ենթակայության տակ գտնվող զբաղվածության գրասենյակները պատասխանատու են աշխատուժ տրամադրելու, երիտասարդներին և չափահասներին վերապատրաստելու, նրանց աշխատանքի հարցերում կողմնորոշելու, խորհրդատվություն և տեղեկատվություն ապահովելու համար։

Ցանկացած մարդ, անկախ քաղաքացիությունից, կարող է այցելել տեղի զբաղվածության գրասենյակ, տեղեկանալ ֆինլանդական աշխատանքի շուկային և ստանալ խորհրդատվություն շուկա մտնելու վերաբերյալ։

Ինչպես գտնել աշխատանք

- Եթե ուզում եք աշխատանք գտնել Ֆինլանդիայում, ապա կարող եք սկսել հետևյալ կայքի հայտարարություններից՝ (www.mol.fi/AVOIMET_TYÖPAIKAT):

- Հավելյալ հայտարարություններ կարող եք գտնել ֆիննական թերթերում, հատկապես կիրակնօրյա համարներում: Այս առումով “Helsingin Sanomat”–ը ամենից հաճախ օգտագործվող աղբյուրն է: Սովորաբար հայտարարություններում գրվում են բազմաթիվ միջազգային հայտնի ընկերությունների հասցեներ: Եթե պատրաստ եք վճարել Ձեր հայտարարությունը ֆինլանդական թերթում տեղադրելու համար, ապա կարող եք հասցեներ գտնել www.mol.fi. կայքի հղումներում:
- EURES-ի ծառայությունները նույնպես կարող են շատ օգտակար լինել: EURES-ը (Եվրոպական զբաղվածության ծառայություն) աշխատանքի տեղավորման ցանց է՝ ստեղծված ԵSS աշխատաշուկայում աշխատանք որոնողների և գործառուների համար: Տես՝ <http://europa.eu.int/jobs/eures> կայքը: Որոշ աշխատանքներ կան ֆինլանդերեն չիմացողների համար, որոնք հիմնականում երեխայի խնամքի կամ սեզոնային աշխատանքներ են:
- http://www.expat-finland.com/employment/finding_work.html
Աշխատանքի դիմում, ինքնակենսագրություն (CV), հարցազրույց, աշխատանքի որոնում ֆինլանդիայում, հավելյալ տեղեկություններ
- Ձեր ինքնակենսագրությունը տեղադրեք հետևյալ կայքեցում՝ <http://www.expat-finland.com/forum/>

Աշխատանքի դիմում, ինքնակենսագրություն (CV), հարցազրույց, օգտակար խորհուրդներ

Նախքան աշխատանք փնտրելը.

- ձեռք բերեք Ձեր որակավորումների ֆինլանդական համարժեքները.
http://www.expat-finland.com/employment/foreign_qualifications.html#general
- Ձեր որակավորումների վկայականները և փաստաթղթերը թարգմանել տվեք ֆիններեն:
- Աշխատանքի դիմում՝ (կից նամակ) և CV/ինքնակենսագրություն գրելիս կիրառեք ֆինլանդական ստանդարտները: Կից նամակը պետք է լինի հակիրճ՝ ցանկալի է մեկ էջ: Նամակը պետք է

համապատասխանեցված լինի գործատուի պահանջներին, CV/ինքնակենսագրությունը պետք է լինի 1-2 էջ՝ ներառյալ անձնական տվյալները, Զեզ հետ կապվելու միջոցների հասցեները/համարները: Դամապատասխան աշխատանքային գործունեությունը և կրթությունը պետք է ներկայացնել հակառակ ժամանակագրական կարգով: Պետք է նշել, թե համակարգչային և/կամ ծրագրավորման ինչ ունակություններ ունեք և ինչ լեզուներ գիտեք (եթե առկա է): Ընդգրկեք նաև «հատուկ ունակություններ» և պատասխանատվություններ» և «սիրելի զբաղմունք» (ոչ միշտ է պահանջվում) ենթաբաժինները, ինչպես նաև երաշխավորող անձանց անունները: Մի ուռճացրեք Զեր CV-ն, քանի որ ֆինլանդացու համար դա համարժեք է խարելուն: Զեր անունից հետո ավելացրեք նամակներ միայն այն դեպքում, եթե ունեք այդպիսիք: Ֆինլանդիայում արժնորում են որակավորումները, ուստի չի պահանջվում Զեր ողջ կյանքի պատմությունը: Լուսանկարի կարիք չկա:

*Փաստաթղթերի ննուշներ. Հելսինկիի տեխնոլոգիական համալսարանի Կարիերայի ծառայությունների գրասենյակը առաջարկում է բեռնաթափել PDF ֆորմատի ննուշներ հետևյալ կայքերից.

- կից նամակ՝

<http://www.uraverkko.net/en/upload/files/hakemuspohjaeng.pdf>

- բուհի շրջանավարտի CV՝

<http://www.uraverkko.net/en/upload/files/teemukonkaricveng.pdf>

- հարցազրույց - Դաջողության հասնելու հանրածանոթ միջոցներից բացի նկատի ունեցեք ֆիննական մշակույթը և փորձեք հետևյալ՝ եղեք անմիջական և նշեք փաստերը, ցուցաբերեք ինքնավտահություն, բայց ոչ ցուցանոլություն, խոսեք հակիրճ. «բլբլոցը» ֆինլանդացու համար ծիծաղելի տպավորություն է թողնում: Ոչինչ մի ուռճացրեք. ֆինլանդացու համար դա համարժեք է խարելուն: Զանացեք խոսել ֆիններեն, անգամ եթե քիչ գիտեք այդ լեզուն:

- Spherion.com-ը լավ ուղեցույցներ է առաջարկում հարցազրույցը հաջողությամբ անցնելու վերաբերյալ.

http://www.spherion.com/careers/resources/interviewing/interview_intro.jsp

- Զբաղվածության գրասենյակներում նույնպես կարելի է ստանալ ուղեցույցներ.

<http://www.mol.fi/english/employment/services.html>

“Au pair” ծրագրեր

Երեխայի խնամքի աշխատանքների առունով Ֆինլանդիան հանդես է գալիս Եվրոպական համաձայնագրի կետերին համահունչ (Եվրոպական համաձայնագրերի շարք. թիվ 68): Հետևյալ կայքեցում կարելի է տեղեկանալ “au pair” աշխատանքի համար դիմելու և կացության թույլտվություն ստանալու մասին.

http://www.migri.fi/download.asp?id=au_pair_englanti;1123;%7B8d123bdb-4582-42c1-bf96-bbc899871e75%7D

Կացության թույլտվություն ստանալու պահանջները

“Au pair” համարվում են 17-30 տարեկան այն օտարերկրացիները, ովքեր գալիս են Ֆինլանդիա ուսանելու կամ ֆինլանդական կամ շվեդական լեզվին ու մշակույթին ծանոթանալու նպատակով: “Au pair”-ները ապրում են տեղացի ընտանիքներում և, թերև տնային գործեր անելով, փոխհատուցում են հյուրընկալության համար: “Au pair”-ները լրիվ հաստիքով երեխա խնամող կամ տնային օգնականներ չեն: Նրանցից աշխատանքային կացության իրավունք չի պահանջվում. սովորական կացության թույլտվությունը բավարար է: Եթե անձը մուտք է գործում Ֆինլանդիա որպես լրիվ հաստիքով երեխայի կամ տան խնամքով զբաղվելու համար, ապա նա պետք է ձեռք բերի կացության թույլտվություն: Կացության թույլտվություն ստանալու համար “au pair” աշխատանքի թեկնածուն պետք է հետաքրքրություն դրսնորի ֆիններնի կամ շվեդերնի և ֆիննական մշակույթի հանդեպ, պետք է հաճախի լեզվի դասընթացների Ֆինլանդիայում մնալու ընթացքում: Երկիր մուտք գործելիս նա պետք է արդեն ունենա ֆիններնի կամ շվեդերնի ինացություն կամ ուսումնասիրած լինեն ֆիննական մշակույթը, օրինակ՝ պատմությունը և քաղաքականությունը, ինչը պետք է ապացուցի փաստաթղթերով: “Au pair”-ներին չի թույլատրվում անչափահաս երեխաներին իրենց հետ Ֆինլանդիա բերել:

Կացության թույլտվություն ստանալու համար պետք է երաշխավորված լինեն “աս pair”-ի կենսապահովման միջոցները: Սա նշանակում է, որ հյուրընկալող ընտանիքը ապահովում է նրան անվճար կացարանով, կերակուրով և վճարով՝ ամսական կտրվածքով առնվազն 252 եվր հարկումից հետո: Հյուրընկալող ընտանիքը նաև ապահովում է “աս pair”-ի առողջության և դժբախտ պատահարների համեմատ ապահովագրության հարցերը, որպեսզի անհրաժեշտության դեպքում հնարավոր լինի համապատասխան ծախսերը հոգալ: Ապահովագրության վճարները կատարվում են “աս pair”-ի Ֆինլանդիա ժամանելուց հետո: Դիմում ներկայացնելու փուլում բավական է միայն նշել որ ապահովագրերը ձեռք են բերվելու ապահովագրական ընկերությունից: “Աս pair”-ը և հյուրընկալող ընտանիքը պետք է համատեղ գրավոր պայմանագիր կազմեն այս նպաստների վերաբերյալ: Ֆինլանդիայում “աս pair”-ի առօրյա գրպանի ծախսը և լրացուցիչ արտոնությունները, ինչպես օրինակ կացարանը, կերակուրը, ճանապարհածախսը, համարվում են հարկվող եկամուտներ, թեպետ “աս pair”-ները չեն պատկանում զբաղվածություն ունեցողների կարգին՝ կացության թույլտվության շրջանակներում: Յարկերի և գործառուի կողմից ներդրումների առնչությանը հյուրընկալող ընտանիքը պետք է գործ ունենա հարկային գրասենյակի հետ: Գրպանի ծախսի գումարը պետք է ընդգրկի նաև հարկերը: Գործառուի կողմից ներդրումներ չեն պահանջվում այն դեպքում, եթե “աս pair”-ի Ֆինլանդիայում մնալու տևողությունը 4 ամսից պակաս է, ամսական վաստակը մինչև հարկվելը չի գերազանցում 940 եվրոն, կամ շաբաթվա կտրվածքով աշխատաժամերի քանակը 18-ից պակաս է: Յարկային գրասենյակը պետք է տեղեկացված լինի “աս pair”-ին աշխատանք տալու մասին, իսկ “Աս pair”-ը պետք է ձեռք բերի հարկային քարտ և սոցիալական ապահովության համար:

“Աս pair”-ի հրավումըները

“Աս pair”-ից կարող է պահանջվել կատարել թեթև տնային գործեր առավելագույնը 30 ժամ շաբաթվա կտրվածքով և 5 ժամ՝ օրվա: Շաբաթական առնվազն մեկ լրիվ օր համարվում է նրա հանգստյան օրը: Ամսվա ընթացքում հանգստյան օրերից առնվազն մեկը համընկնում է կիրակի օրվան: Մրանից բացի “Աս pair”-ին տրվում է բավականաշափ ազատ ժամանակ՝ լեզվի դասընթացների, կրթության կամ ինքնակատարելագործման հարցերով զբաղվելու համար:

“Au pair”-ը նասնակցում է հյուրզնկալող ընտանիքի առօրյա գործերին: Քանի որ նա կարգավիճակով համեմատվում է ընտանիքի անդամների հետ, ապա նրանց հասանելիք գործը՝ երեխայի կամ տնային խնամքը, չպետք է լինի ավելին, քան ընտանիքի անդամներինը: Բնակպայմանները նույնպես պետք է լինեն մյուս անդամների ունեցածին համարժեք: Հնարավորության դեպքում “au pair”-ին պետք է տրամադրել առանձին սենյակ: Եթե “au pair”-ի անելիքներն ավելին են քան մյուս անդամներինը, ապա նա պետք է համարվի աշխատող: Եվ այդ դեպքում նա պետք է դիմի աշխատողի կացության թույլտվության համար, ստանա աշխատողի համար նախատեսված չափի աշխատավարձ, իսկ գործատուն պարտավոր է կատարել ներդրումային վճարներ:

Կացության թույլտվության դիմում

“Au pair”-ը, նախքան Ֆինլանդիա մուտք գործելը, պետք է դիմի կացության թույլտվության համար իր հայրենիքից կամ էլ այն երկրից, որտեղ ապրում է օրինական կարգով: Այս գործընթացը պետք է ինքնուրույն սկսել և սպասել որոշմանը, քանի որ կացության թույլտվությունը պետք է տեղադրվի/նշվի անձնագրի մեջ նախքան Ֆինլանդիա մուտք գործելը: Կացության իրավունքի դիմումի վճարը պետք է կատարված լինի դիմելու ժամանակ: Քանի որ դա փաստաթղթային ընթացակարգի վճար է, այն ետ չի վերադարձվում անգամ եթե անբարենպաստ որոշում է կայացվում: Նետենքար խորհուրդ է տրվում “Au pair”-ին և ընդունող ընտանիքին նախապես մանրամասնորեն ծանոթանալ կացության թույլտվություն ստանալու կանոնակարգին: Դիմումի ծնաքերը (OLE 1) կարող էք ծեռք բերել Ֆինլանդական դիվանագիտական առաքելություններից կամ բեռնաբափել www.migri.fi կայքեջից: Այնուհետև դիմումը հանձնում էք Ֆինլանդական դիվանագիտական առաքելություն, որտեղ դիմումին կցվում են անհրաժեշտ հավելյալ փաստաթղթեր և ուղարկվում Ֆինլանդիայի ներգաղթի ծառայություն՝ որոշում կայացնելու համար: Կացության թույլտվության համար դիմելիս պահանջվում են նաև լրացնելիք վկայականներ և փաստաթղթեր: Դիմումը պետք է հանձնի հետևյալ փաստաթղթերը՝ ընդունող ընտանիքի հետ կնքած պայմանագիրը, որում նշված են ընտանիքի կողմից “au pair”-ին տրամադրվելիք նպաստները, այդ թվում՝ Վարձատրության գումարը հարկումից հետո, ճանապարհածախսը և բնակպայմանները, այսինքն՝

առանձին սենյակ: Անհրաժեշտ են նաև պարզաբանումներ դիմորդի նախկին ուսումնառության և լեզուների ինացության կամ ֆիննական մշակույթի համեմատ հետաքրքրության (դպրոցական կամ համալսարանական վկայականներ) և թե ինչ նպատակով է դիմորդը ցանկանում Ֆինլանդիա մեկնել և լեզուն սովորել կամ մշակույթին ծանոթանալ, պարզաբանումներ ֆիններենի կամ շվեդերենի դասընթացների, դասացուցակի, ուսուցման վարձը վճարող կողմի մասին, պարզաբանումներ “աս pair”-ի աշխատանքային պարտականությունների, աշխատաժամերի, հանգստյան օրերի մասին, պարզաբանումներ այն մասին, թե “աս pair”-ի Ֆինլանդիայում գտնվելու ընթացքում ինչպես պետք է կազմակերպվի ընդունող ընտանիքի երեխաների ցերեկային խնամքը: Անհրաժեշտ է ներկայացնել նաև դիմորդի առողջական վիճակի վերաբերյալ վկայական՝ ոչ ավելի քան 3 ամսվա վաղեմության (օր.՝ ամենատարածված լուրջ վարակիչ հիվանդությունների առկայության վերաբերյալ) և պարզաբանում այն մասին, թե ընտանիքը ինչ տիպի առողջության և դժբախտ պատահարի ապահովագրություն է կատարելու “աս pair”-ի համար: Անհրաժեշտ է նաև փաստաթուղթ, որը հավաստի, որ դիմորդը նախկինում չի ենթարկվել քրեական պատասխանատվության:

3. Ներգաղթ ուսման նպատակով

Մուտքի և կացության պայմանները ուսանողների համար

Օտարերկրացիների ուսումը ֆինլանդական ուսումնական հաստատություններում ողջունելի է: Օտարերկրյա ուսանողներից պահանջվում է բնակության թույլտվություն իրենց ուսման ընթացքում, եթե ուսման տևողությունը գերազանցում է երեք ամիսը:

Ոչ բոլոր ուսանողներին է տրամադրվում կացության թույլտվության համար: Ուսման նպատակը սովորաբար պետք է լինի մասնագիտություն կամ որակավորում ստանալը: Ուսման այն տեսակները, որոնց համար Դուք կարող եք ծեռք բերել կացության թույլտվություն, ներառում են ուսումը համալսարաններում և մասնագիտական հաստատություններում կամ աստիճան կամ մասնագիտական որակավորում շնորհող այլ կրթական հաստատություններում:

Որպես կանոն, կացության թույլտվություն չի տրվում մեծահասակների միջնակարգ դպրոցներում, քրիստոնեական քոլեջներում կամ համանման հաստատություններում ուսում ստանալու համար, որտեղ ուսման ավարտին չի շնորհվում աստիճան կամ մասնագիտական որակավորում։ Շատ դեպքերում անհրաժեշտ է ուսումնասիրել այն ուսանողների ֆինանսական միջոցները, ովքեր ցանկանում են սովորել Ֆինլանդիայում։

Օրինակ, կարող են պահանջել, որ որոշ գումար ունենաք Զեր բանկային հաշվին։ Այս թեմայի վերաբերյալ ավելի մանրամասն տեղեկությունները առկա են Ֆինլանդական ներգաղթի ծառայության վերկայքի «Ուսանողներ» բաժնի «Եկամտի պահանջ» կետում։

Մարդիկ, ովքեր Ֆինլանդիա են մուտք գործել ուսման նպատակով, չեն համարվում Ֆինլանդիայի մշտական բնակիչներ և, հետևաբար, իրավասու ԶԵՍ ստանալու սոցիալական ապահովագրություն Ֆինլանդիայի «Կելա» (Kela) սոցիալական ապահովագրության հաստատությունից։

Առաջին կացության թույլտվության դիմումները կարելի է ստանալ դիմող անձի բնակության երկրի ֆինլանդական դեսպանատանը։ Դիմումի ընթացակարգի և անհրաժեշտ փաստաթղթերի մասին տեղեկատվությունը առկա է Ֆինլանդական ներգաղթի ծառայության վերկայքում։ Թույլտվության երկարացնան դիմումներով զբաղվում է տեղական ոստիկանությունը։

Դուք կարող եք աշխատել Զեր ուսման ընթացքում, թեպետ թույլատրված աշխատանքի տևողությունը սահմանափակ է։

Արդյո՞ք առաջին հերթին վիզան է անհրաժեշտ

Վիզան անհրաժեշտ է, եթե ուսանողը Ֆինլանդիայում պետք է մասնակցի ընդունելության քննության՝ նախքան ուսումնական հաստատություն ընդունվելը (տես Վերը «Վիզայի դիմումներ» բաժին 1-ը)։

Քանի որ վիզան թույլատրում է միայն կարճաժամկետ այց, ապա սովորաբար ուսանողը ընդունելության քննությունից հետո պետք է վերադառնա իր հայրենիքը, որպեսզի դիմի փաստացի կացության թույլտվության համար։ Որոշ պայմանների դեպքում, առաջին կացության թույլտվությունը կարող է շնորհվել նաև Ֆինլանդիայում։

Ի՞նչ հիմքերով է շնորհվում կացության թույլտվությունը

Կացության թույլտվությունը կարող է շնորհվել հանրակրթական դպրոցն ավարտելուց հետո ուսումնական որևէ հաստատությունում ուսանելու նպատակով: Նման հաստատությունները հիմնականում համալսարանները և մասնագիտական հաստատություններն են: Կացության թույլտվություն կարող է շնորհվել նաև աստիճան կամ մասնագիտական որակավորում տրամադրող որևէ այլ ուսումնական հաստատությունում ուսանելու համար:

Կացության թույլտվությունը կարող է շնորհվել ֆիններեն կամ շվեդերեն ուսանելու համար, եթե ուսումը իրականացվում է համալսարանի մակարդակում և աստիճան է տրամադրվում: Հետևաբար, մասնավոր դպրոցներում մի քանի ամիս տևողությամբ լեզվի դասընթացները սովորաբար բավարար հիմք չեն հանդիսանում կացության թույլտվություն շնորհելու համար:

Բացառություններն ընդգրկում են այն իրավիճակները, երբ ուսանողները արդեն ընդունվել են ֆինլանդական ուսումնական հաստատությունում ուսանելու համար և ուսանողը ցանկանում է ծանոթանալ ֆիններեն լեզվին ու մշակույթին նախքան դասերի սկիզբը:

Կացության թույլտվությունը սովորաբար չեն շնորհվում մեծահասակների միջնակարգ դպրոցներում, քրիստոնեական քոլեջներում կամ համանման հաստատություններում ուսման համար, որտեղ ուսման ավարտին չի շնորհվում աստիճան կամ մասնագիտական որակավորում: Կացության թույլտվությունը, սակայն, կարելի է ձեռք բերել հատուկ հիմնավորմամբ: Դա կարող է հանդիսանալ օրինակ՝ դիմորդի հայրենիքում ստացած ուսումը լրացնելու անհրաժեշտությունը, մասնագիտական որակավորման հետ կապված հետազ ուսումը կամ ֆինլանդիայում մատչելի հատուկ վերապատրաստումը:

Ուսանողների փոխանակման ծրագրեր

Կացության թույլտվությունը կարող է շնորհվել այն ուսանողների փոխանակման համար, ովքեր ժամանակավորապես լրացնում են իրենց ուսումը որևէ արտասահմանյան ուսումնական հաստատությունում ուսանելով ամենաշատը մեկ ուսումնական տարի ֆինլանդական համալսարանում կամ պոլիտեխնիկական, մասնագիտական հաստատությունում կամ ավագ դպրոցի ավարտական դասարաններում:

Կացության թույլտվությունը կարող է շնորհվել այն ուսանողների փոխանակման համար, ովքեր մասնակցում են փոխանակման հաստատված ծրագրում: Ավելի շատ տեղեկատվության համար, խնդրում ենք կապվել Զեր սեփական ուսումնական հաստատության կամ ֆինլանդական ուսումնական հաստատությունների հետ:

18 տարեկանից ցածր անձանց կացության թույլտվություն շնորհվում է սովորաբար միայն այն դեպքում, եթե նրանք ֆինլանդիա են եկել հաստատված կազմակերպությունների միջոցով՝ որպես փոխանակված ուսանողներ կամ որպես դպրոցների ու քաղաքային իշխանությունների միջև պաշտոնական փոխանակման ծրագրի մի մաս: Ֆինլանդիա գալու համար պահանջվում է նաև ծնողի(ների) կամ խնամակալի(ների) գրավոր համաձայնությունը:

Ուսանողի եկամուտ

Ֆինլանդական կառավարությունը սովորաբար չի ֆինանսավորում արտասահմանցի ուսանողների այցը Ֆինլանդիա: Ուստի, դիմորդը պետք է ցույց տա, որ իր եկամուտը ապահովվում է կամ թոշակով կամ դրամաշնորհով կամ այլ ֆոնդերով, որոնցով ուսանողը կարող է օժանդակել իրեն ուսումնական տարվա ընթացքում:

Ուսանողները պետք է ի վիճակի լինեն ապացուցելու, որ իրենց տրամադրության տակ կա առնվազն 500 Եվրո ամսական կամ 6,000 Եվրո տարեկան: Եթե ուսումնական հաստատությունը առաջարկում է անվճար կրթություն, կացարան և սնունդ, ապա պահանջվող գումարը կարող է նվազել:

Ֆինլանդական և արտասահմանյան համալսարանի միջև փոխանակման ծրագրում մասնակցող ուսանողի ֆինանսավորումը կարելի է կարգավորել փոխանակման ծրագրի միջոցով:

Արդյո՞ք ուսանողին թույլատրվում է աշխատել սովորելու դრագքում

Ուսանողներին թույլատրվում է կատարել սահմանափակ քանակով վճարովի աշխատանք՝ ուսման համար շնորհված կացության թույլտվությանք, եթե խնդրո առարկա աշխատանքը կրթական ծրագրի պրակտիկայի կամ ավարտական հանձնարարության/աշխատանքի մասն է կազմում: Կես դրույքով աշխատանքը նույնպես հնարավոր է, եթե աշխատանքային ժամանակը միջինում կազմում է շաբաթական ամենաշատը 25 ժամ: Որևէ սահմանափակում չկա արձակուրդների

ընթացքում լրիվ դրույքով աշխատանքի ժամերի համար, հատկապես ամռանը և Ծննդյան տոներին:

Իշխանությունների հայեցողությամբ կիսամյակի ընթացքում կես դրույքով աշխատանքից վաստակած գումարը կարելի է ընդգրկել կացության թույլտվության համար պահանջվող առկա ֆոնդերում: Սա, սակայն, հնարավոր չէ առաջին կացության թույլտվության դեպքում:

Ուսանողների առողջության ապահովագրություն

Ցանկացած ուսանող, ով ներկայացնում է կացության թույլտվության դիմում, պետք է դիմումին կցի իր առողջության համապարփակ ապահովագրության ծածկույթի մանրամասները: Ցանապարփակ ապահովագրության ծածկույթ նշանակում է ապահովագրություն, որը ընդգրկում է բոլոր տեսակի բուժումները և ծախսերը, որոնք ծածկվում են քաղաքապետարանի առողջապահական ծառայություններով և առողջության ապահովագրության համակարգով:

Կացության թույլտվություն ստանալու նախապայմանն այն է, որ ուսանողը ունենա գործող առողջության ապահովագրություն՝ վստահելի և վճարունակ ընկերությունում կամ հաստատությունում: Սկզբունքորեն, կացության թույլտվությունը չի կարող շնորհվել ապահովագրության ժամկետը գերազանցող ժամկետով:

- Երկու տարուց քիչ տևողություն ունեցող ուսման համար ուսանողը պետք է ունենա անձնական ապահովագրություն, որը հիմնականում ծածկում է բժշկական բուժման ծախսերը մինչև 100,000 եվրո (ծախսի մակարդակը 2007 թ.):
- Եթե ուսման տևողությունը երկու տարի է կամ ավելին, ապա Ֆինլանդիայում ուսանողի քաղաքում սովորաբար կա քաղաքապատարան և, հետևաբար, նա իրավասու է օգտվել քաղաքապատարանի առողջապահական ծառայություններից: Նման դեպքերում բավարար է, որ ապահովագրությունը հիմնականում ծածկի դեղերի արժեքը (գործնականում ծածկույթը ընդգրկում է բժշկի վարձավճարները և բուժման ու բժշկական քննության վճարները) մինչև 30,000 եվրո (ծախսի մակարդակը 2007 թ.):

Ողբա՞ն ժամանակ է ուժի մեջ կացության թույլտվությունը

Ուսանողին շնորհված կացության թույլտվությունը ժամանակավոր բնույթ ունի: Եթե ուսումը տևում է մեկ տարուց ավելի, ապա կացության թույլտվությունը ամեն անգամ սովորաբար շնորհվում է մեկ տարի ժամկետով: Ժամանակավոր կացության թույլտվությունը կրում է «B» տառը:

Թույլտվության երկարաձգումը պահանջում է, որ ուսանողը, այնուամենայնիվ, գրանցված լինի ուսումնական հաստատությունում, լինի առկա ուսանող և ավարտած լինի հաստատության ուսումնական ծրագրով պահանջվող դասընթացները: Եթե ուսանողը ունի վատ առաջադիմություն, ապա կացության թույլտվության երկարաձգելը կարող է մերժվել:

Կացության թույլտվությունը երկարաձգելու դիմումը ներկայացվում է ոստիկանություն:

Ի՞նչ է լինում ուսումը ավարտվելուց հետո

Ուսումը ավարտելուց հետո ուսանողը կարող է մնալ Ֆինլանդիայում, եթե նրան շնորհվում է նոր կացության թույլտվություն այլ հիմքով: Թույլտվությունը կարող է շնորհվել օրինակ՝ ուսումը նույն ոլորտում շարունակելու համար կամ ընտանեկան կապերի կամ աշխատանքի հիմքով:

Ֆինլանդիայում գիտական աստիճանի համար դիմած արտասահմանցին կարող է կացության թույլտվություն ստանալ նաև աշխատանք որոնելու համար: Թույլտվությունը կարող է շնորհվել վեց (6) ամսվա համար:

Դետագա տեղեկատվության համար՝

<http://www.migri.fi/netcomm/content.asp?path=8,2474,2515&language=EN>

Մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի կրթարոշակներ

Հարժունակության միջազգային կենտրոնը (CIMO)
<http://finland.cimo.fi> կրթարոշակներ է շնորհում և հանձնում միջազգային ուսանողներին, մագիստրոսի աստիճան ունեցող ուսանողներին, հետազոտողներին (մագիստրոսի աստիճանից հետո կամ դրկտորի աստիճանից հետո), ուսուցիչներին և համալսարանների վարչական աշխատակազմին: Ամեն տարի միջինում 700 անձ է գալիս Ֆինլանդիա կրթարոշակներ տրամադրող տարբերություն:

Կրթաթոշակներ առաջարկելով՝ ՇՄԿ/СИМО աջակցում է դասավանդման և հետազոտությունների ինտերնացիոնալիզացմանը՝ ավելի շատ կապեր հաստատելով ու խրախուսելով ուսումնական շարժունակությունը Ֆինլանդիայի ու արտասահմանյան երկրների բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների միջև:

Կրթաթոշակներ առաջարկվում են բոլոր երկրներից դիմող անձանց: Կան բազմաթիվ կրթաթոշակներ տրամադրող ծրագրեր, որոնցից յուրաքանչյուրն ունի իր սեփական իրավասության չափանիշները, դիմելու ընթացակարգերը, ժամկետները և ձևը:

Սովորաբար կրթաթոշակը կազմված է ամսական դրամական նպաստից: Կրթաթոշակի գումարի չափը տարբեր է լինում՝ ըստ կրթաթոշակ տրամադրող ծրագրի ու դիմող անձի գիտական որակավորումների: Կրթաթոշակը չի ծածկում որևէ այլ լրացուցիչ ծախս, ինչպիսիք են՝ ճանվիրությունը, բնակպայմանները կամ ապահովագրությունը: Գործնական հարցերի և Ֆինլանդիա մեկնելու հետ կապված հետագա տեղեկատվության համար, խնդրում ենք նայել՝

<http://finland.cimo.fi/practicalities.html>.

Ամբողջական աստիճան տրամադրող ծրագրի համար կրթաթոշակներ մատչելի են նաև Եվրոպական հանձնաժողովի միջոցով՝ Ֆինլանդիայում «Երազմուս Մունդուս» մագիստրատուրայում ուսանելու համար (խնդրում ենք նայել՝

http://finland.cimo.fi/scholarships/postgraduate_studies_and_research.htm)

Այլ հնարավորություններ և ծրագրեր

Հաստատությունների միջև տարբեր փոխանակման ծրագրերի շրջանակներում համագործակցության ձևերից մեկը ուսուցիչների, վարչական աշխատողների և այլ համապատասխան մասնագետների փոխանակումներն են: Խրախուսվում է Զեր կողմից Զեր իսկ կրթական հաստատության հետ կապվելը՝ Զեր մասնակցության հնարավորությունների հետագա տեղեկատվության համար: Փոխանակման տարբեր ծրագրերի մասին տեղեկատվություն կարող եք գտնել՝

http://finland.cimo.fi/studying/exchange_programmes.html և Միջազգային ուսումնական ծրագրերի տվյալների բազայում՝

http://finland.cimo.fi/studying/international_study_programmes.html

Վերաբերյալ վերաբերյալ հնտերնետային էքսը

Հետազոտողների շարժունակության եվրոպական պորտալ՝

<http://europa.eu.int/eracareers>

Ֆինլանդիայի հետազոտողների շարժունակության եվրոպական պորտալ՝

<http://www.aka.fi/eracareers>

Ֆինլանդական ակադեմիա՝

<http://www.aka.fi/eng>

Ֆինլանդական մշակութային հիմնադրամ՝

<http://www.skr.fi/english/grants.html>

Ֆուլբրայթ կենտրոնի դրամաշնորհների մասին տեղեկատվություն՝

<http://www.fulbrightalumni.org/olc/pub/FBA/cpages/gfn/grants.jsp>

Ֆին ուսանողների ազգային միություն, SYL

<http://www.syl.fi/english/study>

Նորդֆորսկ/NordForsk

<http://www.nordforsk.org/index.cfm>

4. Բնակություն

Եթե մտադիր եք Ֆինլանդիայում մնալ ավելի երկար, քան թույլատրում է Զեր վիզան, ապա անհրաժեշտ է ունենալ կացության թույլտվություն:

Կացության թույլտվության շնորհման հիմքեր

Կացության թույլտվությունը կարող է շնորհվել հետևյալ դեպքերում.

- Ընտանեկան կապեր Ֆինլանդիայում
- Ֆիննական արմատներ
- Վերադարձ Ֆինլանդիա
- Մարդասիրական գործունեություն
- Ուսմանը կամ զբաղվածությանն առնչվող այլ հատուկ պայմաններ:

Ինչպես դիմել

Առաջին կացության թույլտվության համար դիմելու եք Զեր երկրի Ֆինլանդական դեսպանություն, որտեղ Զեր տրամադրում են դիմումի ձևաթղթերը և դիմումի գործընթացի վերաբերյալ հետագա տեղեկատվություն։ Դիմումը կարող է հանձնվել տեղական

ոստիկանություն: Կացության թույլտվության վերաբերյալ վերջնական որոշումները կայացվում են Ֆինլանդական ներգաղթի ծառայության կողմից:

Կացության թույլտվության համար դիմող ցանկացած անձ կամ նրա ներկայացուցիչը պետք է ներկայացնի լուսանկար՝ լուսանկարով պիտակի, համաձայն ոստիկանության կողմից տրամադրված լուսանկարի ուղեցույցների.

<http://www.police.fi/poliisi/home.nsf/pages/AAF8DA6C2A3D663AC22570910026CA45>

Կացության թույլտվության համար դիմող յուրաքանչյուր անձ պետք է լրացնի առանձին ձևաթուղթ: Սա վերաբերում է նաև բոլոր երեխաներին: ճամփորդական փաստաթուղթ չունեցող երեխայի համար կացության թույլտվության լուսանկարով պիտակը կցվելու է ծնողների կամ խնամակալների ճամփորդական փաստաթորթին:

Դիմումի համար նախատեսված է վճար, որը գանձվում է նաև երեխաների համար, նույնիսկ եթե նրանք նուտքագրված են ծնողի կամ խնամակալի անձնագրում կամ ճամփորդական այլ փաստաթուղթում:

Կացության թույլտվության դիմումի ձևաթուղթը (OLE 1) և պահանջվող առդիրների ցուցակը մատչելի են դիվանագիտական առաքելության գրասենյակներում կամ էլ Ֆինլանդական ներգաղթի ծառայության վերկայքում.

<http://www.migri.fi/netcomm/content.asp?article=1991>

Կացության թույլտվության լուսանկարով պիտակը ֆիններեն կամ շվեդերեն է՝ կախված դիմումի ձևաթուղթում դիմող անձի ընտրած լեզվից: Անգլերեն լեզվով կացության թույլտվության լուսանկարով պիտակի համար որևէ դրույթ չկա, քանի որ ԵՄ օրենսդրությունը պահանջում է, որ ԵՄ յուրաքանչյուր անդամ երկիր օգտագործի իր ազգային լեզուն:

Կացության թույլտվությանը տրամադրվող հրավունքներ

Կացության թույլտվություն ունենալու դեպքում Դուք կարող եք բնակվել ու ճամփորդել Ֆինլանդիայում՝ այնքան ժամանակ, քանի դեռ թույլտվությունը ուժի մեջ է: Կարող եք նաև օգտագործել կացության թույլտվությունը որպես վիզա՝ այլ Շենգեն երկրներ այցելելու համար:

Ֆինլանդական կացության թույլտվություն ունեցող անձը կարող է Շենգեն երկրներում մնալ առավելագույնը 90 օր վեցամյա

Ժամանակահատվածում, պայմանով, որ նրան արգելված չէ մուտք գործել այդ երկրներից որևէ մեկը:

Կացության թույլտվության վավերականություն

Առաջին կացության թույլտվությունը միշտ տրվում է ֆիքսված ժամկետով: Թույլտվությունը տրամադրվում է առավելագույնը մեկ տարով կամ աշխատանքի կամ ուսման տևողության համար: Մշտական կացության թույլտվություն կարելի է ձեռք բերել, եթե անհատը Ֆինլանդիայում բնակվել է առանց ընդմիջումների երեք տարի:

Հետազա տեղեկատվություն.

<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=15721&contentlang=2&culture=en-US>

5. Ապաստան

Ապաստանի ընթացակարգի քայլերը

Ապաստան հայցողների ընդունման փուլում ընդգրկվում են այն անձինք, ովքեր Ֆինլանդիայում դիմել են ապաստանի համար՝ քանի դեռ նրանց կացության թույլտվություն չի շնորհվել կամ նրանց արտաքսման մասին օրինական ուժ ունեցող որոշում չի ընդունվել և կիրարկվել:

Միջազգային պաշտպանության դիմումը ներկայացնելուց հետո, ապաստանի հայցի ընթացակարգը շարունակվում է ապաստան տրամադրելու ուսումնահրությամբ: Ոստիկանությունը կամ սահմանապահները որոշում են դիմող անձի իսկությունը, ճանփորդության ուղին և երկիրը մուտք գործելու եղանակը: Այս ժամանակ հավաքվում են նաև տեղեկություններ դիմող անձի ընտանիքի անդամների և այլ մոտ ազգականների մասին:

1. Հարցազրույց

Ապաստանի համար փաստացի հարցազրույցը անց է կացնում Ֆինլանդական ներգաղթի ժառայությունը: Հարցազրույցի ժամանակ բանավոր ուսումնասիրվում են դիմող անձի հայրենիքում նրա նկատմամբ հետապնդումները, մարդու իրավունքների այլ

խախտումները և նման խախտումների սպառնալիքները և նման մտահոգությունների հիմքերը:

Յարցազրույցների միջոցով որոշվում է նաև արդյոք դիմող անձը ունի Ֆինլանդիայում կացության թույլտվություն ստանալու այլ հիմքեր՝ ի լրումն միջազգային պաշտպանության: Նման հիմքերը կարող են ընդգրկել դիմող անձի ընտանեկան կապերը Ֆինլանդիայի հետ կամ դիմող անձի առողջության հետ առնչվող հարցերը:

Դիմող անձը իրավասու է օգտվել թարգմանչի ծառայություններից հարցազրույցի ընթացքում և կարող է օգտվել իրավական ծառայությունից կամ կապվել Ազգային փոքրամասնությունների հարցերով օմբուդսմենի հետ:

Ապաստանի հայցի հետաքննության ընթացքում դիմող անձին տրամադրվում է ժամանակավոր կացարան ընդունման կենտրոնում: Դիմողը իրավասու է մնալ ընդունման կենտրոնում մինչև իր մասին որոշման կայացումը:

2. Կացարան

Ընդունող կենտրոնում կացարանը անվճար է: Դիմողները, ովքեր անչափահաս են և ժամանել են առանց ուղեկցողների, տեղափոխվում են հատուկ երեխաների համար նախատեսված ընդունող կենտրոններում: Նրանց համար Շրջանային դատարանը նշանակում է ներկայացուցիչ, ուն խնդիրն է վերահսկել նրանց շահերը ապաստանի ընթացակարգի ընթացքում:

Երեխաների հետ հարցազրույցը անց է կացվում ներկայացուցիչներկայությամբ այն ընդունող կենտրոնում, որտեղ նրանք ապրում են:

3. Դիմումի ձևակերպումը

Միջազգային պաշտպանության դիմումը ձևակերպվում է կամ սովորական կամ արագացված ընթացակարգով:

Կացության թույլտվության շնորհման պահանջները միշտ գնահատվում են առանձին դեպքերի հիման վրա: Գնահատման ժամանակ հաշվի են առնվում դիմում անձի կողմից ներկայացված հաշվետվությունը և Ֆինլանդական ներգաղթի ծառայության կողմից ձեռք բերված հաշվետվությունը այն հանգամանքների մասին, որոնց հանդիպել է

դիմող անձը իր հայրենիքում կամ մշտական բնակության երկրում, ինչպես նաև տեղեկատվությունը խնդրո առարկա երկրի հանգամանքների մասին:

Որոշման հիմքը կազմում են դիմող անձի հաշվետվությունը և հնարավոր լրացուցիչ պարզաբանումները, ինչպես նաև խնդրի մասին իշխանությունների կողմից ձեռք բերված ցանկացած պարզաբանում: Դիմումը պետք է ընդունել, եթե դիմող անձը նպաստել է հարցի լուծմանը և եթե իշխանությունները համոզված են ներկայացված հիմքերի արժանահավատության մեջ:

Եթե դիմումը մերժվում է, ապա դիմող անձի վերաբերյալ կայացվում է մուտքի մերժման կամ արտաքսման մասին որոշում, եթե չկան հատուկ հիմքեր նման որոշում չկայացնելու համար: Մուտքի մերժման կամ արտաքսման մասին որոշման հետ մեկտեղ, դիմող անձին կարող է արգելվել կրկին մուտք գործել Ֆինլանդիա: Մուտքի մերժումը կարող է ուժի մեջ մնալ ֆիքսված ժամկետով կամ մինչև հետագա ծանուցումը և դա կարող է վերաբերել մեկ կամ մի քանի Շենգեն երկրների:

Փոքրանասնությունների հարցերով օմբուդսմենը իրավունք ունի արտահայտել իր կարծիքը ապաստան հայցողների առանձին դեպքերի վերաբերյալ:

Ապաստանի դիմումի մասին որոշում կայացնելուց հետո, Ֆինլանդիայի ներգաղթի ծառայությունը որոշումն ուղարկում է տեղական ոստիկանություն, որը որոշման մասին ծանուցում է դիմող անձին:

4. Դիմումի մասին որոշումը

Դիմում անձը իրավասու է ստանալ իր դիմումի վերաբերյալ որոշումը իր մայրենի լեզվով կամ այն լեզվով, որը ենթադրվում է, որ հասկանում է դիմում անձը: Որոշման մասին ֆիններեն կամ շվեդերեն ժամուցումը կատարվում է գրավոր կամ բանավոր թարգմանության միջոցով:

Ապաստան կարող է շնորհվել, եթե դիմում անձը բնակվում է իր հայրենիքից կամ իր մշտական բնակության երկրից դուրս ռասսայի, կրոնի, ազգության, որևէ սոցիալական խմբի անդամակցության կամ քաղաքական կարծիքի համար հետապնդման հիմնավոր վախի պատճառով: Պահանջվում է նաև, որ նման վախի պատճառով դիմում անձը չգանձանա փնտրել տվյալ երկրի պաշտպանությունը:

Որևէ սոցիալական խնդի անդամակցության պատճառով հետապնդման օրինակներն ընդգրկում են սեռական կողմնորոշումը կամ արհմիության անդամակցությունը: Ապաստանի համար որպես հիմք հաշվի են առնվում նաև կանանց ուղղված գենդերային հետապնդումը: Նման դեպքերում հետապնդման պատճառը որևէ սոցիալական խնդի անդամակցությունն է: Ապաստան չի շնորհվում, եթե դիմող անձը կատարել է կամ առկա են ողջամիտ հիմքեր կասկածելու համար, որ նա կատարել է շատ լուրջ քաղաքական հանցագործություն կամ որևէ այլ լուրջ հանցագործություն՝ նախքան որպես փախստական ֆինլանդիա ժամանելը:

Օտարերկրացիների մասին օրենքում նշված ապաստան շնորհելու հիմքերը նույնն են, ինչ ժմկի փախստականների մասին կոնվենցիան, որը ստորագրել է Ֆինլանդիան:

Եթե ապաստանի շնորհման պահանջները չեն բավարարվում, ապա միջազգային պաշտպանության համար դիմող անձին կարող է տրվել կացության թույլտվություն՝ պաշտպանության անհրաժեշտության հիմքով:

Կացության թույլտվությունը շնորհվում է, եթե դիմող անձին իր հայրենիքում կամ մշտական բնակության երկրում սպառնում են մահապատճով, խոշտանգումներով կամ որևէ այլ աննարդկային կամ ստորացուցիչ վերաբերմունքով: Թույլտվությունը կարող է շնորհվել նաև, եթե դիմող անձը չի կարող վերադառնալ իր հայրենք կամ մշտական բնակության երկիր՝ զինված հակամարտության կամ բնապահպանական աղետի պատճառով:

Ապաստանի հարցագրույցի ընթացքում կարող են քննվել նաև կացության թույլտվություն շնորհելու այլ հնարավոր հիմքեր:

Այս հիմքերը չեն առնչվում միջազգային պաշտպանության անհրաժեշտության կամ պահանջների հետ:

Կացության ժամանակավոր թույլտվություն շնորհվելու է, եթե դիմող անձը չի կարող վերադառնալ իր հայրենիք կամ մշտական բնակության երկիր՝ առողջական պատճառներով կամ եթե նրա արտաքսումը գործնականում հնարավոր չէ:

Շարունակական կացության թույլտվություն շնորհվելու է, եթե դիմումի մերժումը հստակորեն ողջամիտ չէ հաշվի առնելով դիմող անձի առողջությունը, Ֆինլանդիայում ստեղծած կապերը կամ որևէ այլ անհատական, մարդկային պատճառներ: Այս դեպքում հատուկ

ուշադրության են արժանանում այն հանգամանքները, որոնցում կհայտնվի դիմող անձը իր հայրենիքում կամ նրա խոցելի վիճակը: Կացության թույլտվություն կարող է շնորհվել նաև ընտանեկան կապերի կամ ողջամտության հիման վրա:

Հետագա տեղեկատվություն.

Ներքին գործերի նախարարություն (Ներգաղթողների ինտեգրման պլան)

<http://www.intermin.fi/intermin/home.nsf/pages/11961B074D927256C22573B5002CFF39?opendocument>

Ֆինլանդիայի ներգաղթի ծառայություն

<http://www.migri.fi/netcomm/content.asp?article=2927>

<http://www.pakolaisneuvonta.fi/files/Procedure.pdf>

Ֆինլանդիայում ապաստան հայցողների ուղեցույցներ

<http://www.migri.fi/download.asp?id=tietoa+tp%2Dhakijalle%5Feng;1131;{0DDBF963-62DA-4DE2-97F4-CFD7DC94B734}>

Ներգաղթողների ինտեգրման և ապաստան հայցողների ընդունման մասին օրենք

<http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1999/en19990493.pdf>

Ապաստանի ընթացակարգը Ֆինլանդիայում

<http://www.pakolaisneuvonta.fi/files/Procedure.pdf>

6. Ընտանիքի վերամիավորում

Անձը, ով ցանկանում է գալ Ֆինլանդիա և ապրել այնտեղ բնակվող ընտանիքի անդամի հետ նույն ընտանիքում, պետք է ունենա կացության թույլտվություն (տես վերը՝ բաժին 5): Այս թույլտվությունը կարող է շնորհվել ընտանեկան կապերի հիման վրա:

Ընտանիքի անդամների շրջանակը սահմանված է օրենքով և կարող է չհամապատասխանել նրանց, ում մարդիկ սովորաբար համարում են ընտանիքի անդամներ: «Ընտանիք» գաղափարը ֆինլանդացու ընկալմամբ ավելի նեղ է համեմատած այլ երկրների հետ:

«Ընտանիքի անդամ» հասկացությունը նույնական տարբեր է, եթե խոսքը վերաբերում է ԵՄ քաղաքացու ընտանիքի անդամին կամ համարժեք անձին և ԵՄ ոչ-անդամ երկրի քաղաքացու ընտանիքի անդամին: Ինչ վերաբերում է «ընտանիքի անդամ»-ի սահմանմանը, ապա ֆին-

քաղաքացու ընտանիքի անդամը ունի նույն կարգավիճակը, ինչ որ ԵՄ քաղաքացու ընտանիքի անդամներինը: Այլ կերպ ասած, ԵՄ քաղաքացու ընտանիքի անդամի ավելի լայն սահմանումը նրանց չի վերաբերում: Դիմումի ընթացակարգում Ֆինլանդիայում ապրող ընտանիքի անդամը և այն անձը, ում հետ դիմող անձը պլանավորում է շարունակել ընտանեկան կյանքը կոչվում է երաշխավորող:

Ընտանիքի անդամներ

Ֆին քաղաքացիների ընտանիքի անդամների և ԵՄ ոչ-անդամ երկրների քաղաքացիների և համարժեք անձանց թվում են

- անուսինը/կինը
- գրանցված գուգընկերը
- բնակակիցը
- մինչև 18 տարեկան չամուսնացած երեխան, ում խնամակալը ֆինլանդիայում բնակվող անձն է
- խնամակալը, եթե Ֆինլանդիայում բնակվող անձը մինչև 18 տարեկան երեխա է

Բացարիկ դեպքերում անմիջական ընտանիքից դուրս գտնվող ազգականներին կարող է շնորհվել Ֆինլանդիայում կացության թույլտվություն՝ ընտանեկան կապերի հիման վրա:

Պահանջներ

Կացության թույլտվություն ստանալը սովորաբար պահանջում է, որ ընտանիքի անդամի եկամուտը Ֆինլանդիայում երաշխավորված լինի այլ միջոցներով, քան պետական աջակցությունը: Սովորաբար, եկամուտը երաշխավորվում է Ֆինլանդիայում ապրող ընտանիքի անդամի աշխատավարձով կամ բիզնեսի եկամտով:

Այնուամենայնիվ, երաշխավորված ֆինանսական եկամուտ չի պահանջվում, եթե խոսքը վերաբերում է ֆին քաղաքացուն, փախստականին, օտարերկրյա քաղաքացուն, ով կացության թույլտվություն ունի պաշտպանության անհրաժեշտության հիմքով կամ օտարերկրյա քաղաքացուն, ով ունի ժամանակավոր պաշտպանություն:

Ամուսին/կին կամ գրանցված գուգրներ

Ամուսնության ապացույցի համար պետք է ներկայացնել ամուսնության վկայականը: Ամուսնությունը պետք է գրանցված լինի նաև Ֆինլանդիայում: Միևնույն սեռի անձինք, ովքեր գրանցել են իրենց գուգրներությունը համարվում են ամուսիններ:

Բնակակից

Բնակակիցին կացության թույլտվություն է շնորհվում, եթե.

- բնակակիցները միասին ապրել են առնվազն երկու տարի և կարող են ապացուցել համատեղ բնակությունը՝ ներկայացնելով վարձակալության պայմանագիրը կամ այլ փաստաթուղթ
- կամ եթե բնակակիցները ունեն համատեղ խնամակալության տակ գտնվող երեխա, ապա չի պահանջվում, որ նրանք միասին ապրած լինեն երկու տարի:

Եթե բնակակիցները գրանցված են և նրանց բնակության մշտական վայրը տարբեր շրջաններում են, միասին ապրում են միայն արձակուրդների կամ ճամփորդությունների ժամանակ կամ շարունակ զնում են մեկի շրջանից մյուսի շրջանը, ապա դա չի համարվում համատեղ բնակության բավարար սահմանում: Բնակակիցները չեն կարող ամուսնացած լինել որևէ այլ վայրում:

Երեխա

Երեխային կարող է շնորհվել կացության թույլտվություն ընտանեկան կապերի հիման վրա և նա կարող է տեղափոխվել Ֆինլանդիա՝ իր խնամակալի հետ ապրելու համար, եթե նա 18 տարեկանից փոքր է և ամուսնացած չի եղել, երբ նախաձեռնվել է թույլտվության դիմումը:

Եթե երեխաների ծնողները բաժանված են, ապա խնամակալությունը պետք է տալ Ֆինլանդիայում ապրող ծնողին: Եթե մյուս խնամակալը Ֆինլանդիայում չի ապրում, ապա նա պետք է տրամադրի գրավոր հանաձայնություն՝ Ֆինլանդիա տեղափոխվող երեխայի համար: Եթե դա հնարավոր չէ, ապա պահանջվում է երեխայի հայրենիքի դատարանի որոշումը:

Կացության թույլտվության համար դիմող ցանկացած անձ պետք է լրացնի առանձին ձևաթուղթ: Սա վերաբերում է նաև բոլոր երեխաներին: Դիմումի համար նախատեսված է վճար, որը գանձվում է նաև երեխաների համար, նույնիսկ եթե նրանք մուտքագրված են ծնողի կամ խնամակալի անձնագրում կամ ճամփորդական այլ փաստաթուղթում:

Կացության թույլտվություն ստանալու համար դիմող անձը պետք է ունենա վավերական անձնագիր կամ այլ ճամփորդական փաստաթուղթ: ճամփորդական փաստաթուղթը չունեցող երեխայի համար լուսանկարով պիտակը կցվելու է ծնողի կամ խնամակալի ճամփորդական փաստաթորթին:

Խնամակալ

Եթե Ֆինլանդիայում ապրող անձը 18 տարեկանից փոքր երեխա է, ապա նրա խնամակալը ընտանիքի անդամ է:

Սովորաբար խնամակալը մայրն է կամ հայրը կամ երկուսն էլ: Բացառիկ դեպքերում խնամակալը կարող է լինել այլ անձ, օրինակ՝ տատիկ-պապիկները կամ որևէ այլ մոտ ազգական: Նման անձը նույնպես կարող է դիմել Ֆինլանդիայում կացության թույլտվության համար՝ ընտանեկան կապերի հիմքով:

Մոտ ազգական

Մոտ ազգականին՝ բացի ընտանիքի անմիջական անդամից՝ կարող է, որոշ դեպքերում, շնորհվել կացության թույլտվություն ընտանեկան կապերի հիմքով: Թույլտվությունը կարող է շնորհվել, եթե Ֆինլանդիայում ապրող անձը (երաշխավորը) ֆինլանդացի քաղաքացի է կամ օտարերկրացի, ում շնորհվել է կացության թույլտվություն փախստականի կարգավիճակի, պաշտպանության անհրաժեշտության կամ ժամանակավոր պաշտպանության անհրաժեշտության հիմքով և.

- Խնդրո առարկա մարդիկ մտադիր են շարունակել իրենց նախկին սերտ ընտանեկան կյանքը Ֆինլանդիայում կամ
- մոտ ազգակաները լիովին կախված են Ֆինլանդիայում ապրող անձանցից:

Ավելի վաղ բաժանության պատճառը պետք է լինի հարկադրված, օրինակ՝ փախստականության հարցերի պատճառով:

Ֆինլանդիայում ապրող երաշխավորից կախվածությունը վերաբերում է թե՛ ֆիզիկական և թե՛ հոգեբանական կախվածությանը: Միայն ֆինանսական կախվածությունը չի հանդիսանում լիակատար կախվածություն:

Սովորաբար այս խմբին պատկանող անձանց թվում են ծեր ծնողները, չափահաս երեխաները և Ֆինլանդիայում ապրող չափահասի հարազատ քույրերը և եղբայրները:

7. Առողջապահական համակարգ

Ֆինլանդիայի առողջապահության վերաբերյալ ողջ տեղեկատվությունը կարելի է գտնել՝

<http://www.stm.fi/Resource.phx/eng/subjt/healt/index.htm> կայքում:

Ֆինլանդական առողջապահական քաղաքականության հիմնական նպատակը մարդկանց առողջության և նրանց ֆունկցիոնալ կարողության տևողության երկարացնելը է: Այն ուղղված է յուրաքանչյուրի համար լավորակ կյանք ունենալու հնարավորություն ապահովելուն, բնակչության խմբերի միջև առողջության տարրերությունների կրճատելուն և վաղաժամ մահացության ցուցանիշը նվազեցնելուն: Սա պահանջում է, որ սոցիալական բոլոր որոշումները կայացնելիս ուշադրություն դարձվի առողջության գործոնին: Առողջությունը սոցիալական քաղաքականության անբաժանելի մասն է:

Առաջնային բուժօգնություն տրամադրվում է քաղաքապետարանների առողջապահության կենտրոնների կողմից: Քաղաքապետարանը կարող է ունենալ իր սեփական առողջության կենտրոնը կամ այն կարող է ունենալ մի քանի այլ քաղաքապետարանների հետ: Որոշ քաղաքապետարաններ իրենց առողջության կենտրոնների գրեթե բոլոր ծառայությունները գնում են մասնավոր բուժաշխատողներից: Առողջության կենտրոնները ունեն շատ մասնաճյուղեր և ստացիոնար բուժման սենյակներ: Առաջնային բուժօգնությունը ծածկում է նաև ծննդաբերական և երեխայի խնամքի կլինիկաները, դպրոցների առողջապահությունը, բուժական վերականգնումը և ատամնաբուժական ծառայությունները:

Քաղաքապետարանները պատասխանատու են իրենց բնակչինների համար մասնագիտացված հիվանդանոցային բուժում կազմակերպելու համար: Այս նպատակով Ֆինլանդիան բաժանվել է 20 հիվանդանոցային շրջանների և, ի լրումն, իր սեփական շրջանն ունի Ահվենաննա կիսահնքանավար վարչական միավորը: Յուրաքանչյուր քաղաքապետարանի, հետևաբար, պատկանում է կոնկրետ հիվանդանոցային շրջան, որոնցից յուրաքանչյուրը ընդգրկում է կենտրոնական և տարածաշրջանային հիվանդանոց: Կենտրոնական հիվանդանոցներից հինգը համալսարանների հիվանդանոցներ են, որոնք տրամադրում են մասնագիտացված մակարդակի բուժում: Յուրաքանչյուր հիվանդանոցային շրջան կազմակերպում և ապահովում

է նասնագիտացված հիվանդանոցային բուժում՝ իր տարածքի բնակչության համար:

8. Սոցիալական ապահովագրության համակարգ

Սոցիալական ապահովագրության հաստատությունը Ֆինլանդիայում – KELA

<http://www.kela.fi/in/internet/english.nsf>

Սոցիալական ապահովության նպաստների համար իրավասու լինելու համար Դուք պետք է մշտապես ապրելիս լինեք Ֆինլանդիայում: Սա ընդհանուր կանոն է, որից կան մի քանի բացառություններ:

- Որոշ բոշակներ կամ հաշմանդամության նպաստներ ստանալու համար Դուք պետք է որոշ ժամանակ ապրեք Ֆինլանդիայում: Ֆինլանդիայում Զեր բնակության տևողությունը նույնպես ազդում է Զեր բոշակի գումարի վրա:
- Ծնողական նպաստի պահանջներին համապատասխանելու համար Դուք պետք է ապրած լինեք Ֆինլանդիայում 180 օր՝ նախքան Զեր երեխայի ծննդյան օրը: Այս սահմանափակման մեջ հաշվի է առնվուն բնակությունը ԵՄ/ԵSS այլ երկրներում, Ըստյան կամ Խորայելում:

Ֆինլանդիայում բնակությունը և սոցիալական ապահովության նպաստների համար իրավասությունը սահմանված են Բնակության հիման վրա սոցիալական ապահովության մասին օրենքում (Laki asumiseen perustuvan sosiaaliturvalain soveltamisesta; 30.12.1993/1573): Այս օրենքը կիրառվում է, եթե որոշվում է, արդյոք դիմող անձինք բավարարում են ստորև բարեկված Պառագանության օրենքների բնակության պահանջները: Օրենքները բաժանվում են երկու խմբի: Առաջին խմբում ընդգրկված են այն նպաստները, որոնք որոշ իրավիճակներում կարող են վճարվել աշխատանքի հիման վրա, նույնիսկ եթե ստացողը մշտապես չի ապրում Ֆինլանդիայում:

Երկրորդ խմբի նպաստները նատչելի են միայն Ֆինլանդիայի մշտական բնակչության համար:

Ֆինլանդական սոցիալական ապահովության համակարգի մասին ողջ տեղեկատվությունը կարելի է գտնել՝

<http://www.stm.fi/Resource.phx/eng/subjt/socin/index.htm>

«Եկամտի ապահովությունը» կազմված է հիվանդության ապահովագրմամբ, գործազրկության ապահովագրմամբ, դժբախտ պատահարների ապահովագրմամբ և թոշակի ապահովագրմամբ տրամադրված ծածկությից: Միասին վերցրած դրանք կազմում են սոցիալական ապահովագրության օրենսդրական համակարգը: Սոցիալական ապահովագրումը համալրելու վերջին միջոցը եկամտի նպաստն է:

Ի լրումն օրենսդրական սոցիալական ապահովագրության, մեքենա ունեցողները պետք է վճարեն երթևեկության ապահովագրության վճարներ: Ապահովագրության մեկ այլ ձև է աշխատողների կյանքի ապահովագրության խումբը, որը նախատեսված չէ օրենսդրությամբ, սակայն գործնականում համընդիմանուր է:

Օրենքով նախատեսված է, որ պարտադիր սոցիալական ապահովագրությունը բոլորին (բոլոր բնակիչներին սկանդինավյան ավանդույթի համաձայն) պաշտպանելու է տարիքից, անաշխատունակությունից, հիվանդությունից, գործազրկությունից և խնամարկյալների մահվան արդյունքում առաջացող ֆինանսական հարվածներից:

Սոցիալական ապահովագրության նպաստների նպատակն է ապահովել մարդկանց եկամուտները՝ աշխատանքի ընթացքում իրենց վաստակի մակարդակին հանաչափ և տրամադրել լրացուցիչ նվազագույն եկամտի նպաստ: Իրավասությունը հիմնված է բնակության վրա:

Ի լրումն պարտադիր ապահովագրության ծածկությի, սոցիալական ապահովագրությունը ընդգրկում է օրենքով նախատեսված ապահովագրությունները համալրող կամավոր լրացուցիչ ապահովագրություն:

Վաստակած գումարներին առնչվող նպաստները ֆինանսավորվում են աշխատավարձի վճարներից և դժբախտ պատահարների ապահովագրության վճարներից, որոնք հանաչափ են ապահովագրվածի ռիսկի գնահատմանը: Նվազագույն եկամուտի օգնությունը հիմնականում ֆինանսավորվում է հարկերի գանձումից:

9. Բնակպայմաններ

Ընդհանուր առմամբ Ֆինլանդիայում տները և բնակարանները որակյալ են՝ բոլոր ժամանակակից հարմարություններով և ձմռանը լավ շեռուցված: Տնային սեփականությունը շատ ծախսատար է: Տնաշինական նախագծերով արված կառույցները, ինչպես նաև առանձին տները, համարվում են փոքրամասշտար՝ միջազգային ստանդարտների տեսանկյունից:

Expat-Finland – տեղեկատվություն և կապեր Ֆինլանդիայում ապրելու վերաբերյալ (տուն/բնակարան գտնելու, գույք գնելու, ուսանողական բնակպայմանների և այլն).

http://www.expat-finland.com/moving_to_finland/housing.html#finding
Ֆինլանդիայի բնակպայմանների վերաբերյալ հավելյալ տեղեկություն կարող եք գտնել Շրջակա միջավայրի նախարարության կայքէջում.
(տների ստանդարտները) http://www.expat-finland.com/moving_to_finland/housing.html#finding
(տների տեսակները)

<http://www.environment.fi/default.asp?node=10782&lan=en>

10. Միգրանտների աջակցության ծառայություններ

Ֆինլանդիան ունի ներգաղթողների ինտեգրման մասին օրենք, որի նպատակն է հնարավորություն տալ ներգաղթողներին ակտիվորեն մասնակցելու Ֆինլանդիայի հասարակության գործունեության այնպես, ինչպես երկրի ազգաբնակչության որևէ այլ անդամ:

Զքաղվածության գրասենյակներում աշխատող միգրացիոն խորհրդատունները և տեղական իշխանության մարմինները աջակցում են ներգաղթողներին և նրանց ընտանիքներին՝ անհրաժեշտ տեղեկատվության և հասարակական կյանքում և աշխատանքում կայանալու համար անհրաժեշտ հմտություններ ձեռք բերելու հարցերում: Մեկ այլ երկրում ձեռք բերած մասնագիտությունը կամ որակավորումը կարելի է համապատասխանեցնել Ֆինլանդիայի աշխատանքային պահանջներին՝ հետագա վերապատրաստման կամ որակավորումների ճանաչման միջոցով:

Ընտանիքների ֆեղերազիա՝ Kotipuu

Kotipuu- ն՝ ընտանիքների ֆեղերազիան, հանդիսանում է ներգաղթողների սոցիալիզմերանական աջակցության մասնագիտացված կենտրոն, որը մասնավորապես գբաղվում է ընտանեկան կյանքի, երեխաների և ծնողների խնդիրներով: Կայքը.
http://www.vaestoliitto.fi/in_english/multicultural_activities/

Ֆինլանդիայի փախստականների խորհուրդ

Ֆինլանդիայի փախստականների խորհրդի գործունեությունն ուղղված է կրթության, վերապատրաստման և սոցիալական աշխատանքի հարցերին: Ծրագրերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը տեղադրված է հետևյալ կայքում:

http://www.pakolaisapu.fi/activities_in_finland.htm

Կառավարական մարմիններ

Ըստ Ապաստան հայցողների ինտեգրման և ընդունման մասին օրենքի (kotouttamislaki) փախստականներին առնչվող հարցերը և նրանց ինտեգրման միջոցառումների պատասխանատվությունը ընկնում է աշխատանքի կառավարման և քաղաքապետարանների վրա: Սակայն գործնականում որոշ պատասխանատվություններ բավականաչափ հստակ չեն:

Կառավարության մակարդակով ներգաղթողների հարցերով գբաղվող կարևորագույն կազմակերպություններն են՝ Աշխատանքի նախարարությունը, Զբաղվածության և տնտեսական զարգացման շրջանային կենտրոնները, Կրթության ազգային խորհուրդը, Կրթության նախարարությունը, Ներգին գործերի նախարարությունը և Ներգաղթի տնօրինությունը:

Աշխատանքի նախարարություն

«Աշխատանքի նախարարությունն առաջին հերթին գբաղվում է ներգաղթողների ինտեգրման, փախստականների և ապաստան հայցողների ընդունման, փախստականների տեղավորման, աշխատանքի թույլտվության, ներգաղթողներին աշխատանքային հարցերում աջակցելու, վերաբերձող միգրանտների, այլ երկրներում բնակվող ֆինների, ինչպես նաև համապատասխան տեղեկատվություն և հրատարակություններ ապահովելու հարցերով»:

(<http://www.mol.fi/migration/pateng.html>)

Զբաղվածության և տնտեսական զարգացման շրջանային կենտրոնները

T&E կենտրոնների պարտականություններից են՝ փախստականներին քաղաքապետարաններում տեղավորելը, առաջարկել ուղեցույցներ ապաստան հայցողների ընդունման կենտրոններին, ապահովել ուղեցույցներ ինտեգրան աշխատանքներին՝ կազմակերպված զբաղվածության գրասենյակների և քաղաքապետարանների կողմից, կազմակերպել թարգմանչական շրջանային ծառայություններ և փոխհատուցել քաղաքապետարանների կողմից արված ծախսերը, որոնք առաջացել են ապաստան հայցողների, փախստականների և վերադարձողների ընդունման հետ կապված:

(<http://www.te-keskus.fi/web/ktmyht.nsf>)

Կրթության ազգային խորհուրդ

Խորհրդի գործունեության երեք հիմնական ուղղություններն են՝ կրթության զարգացում, կրթության գնահատում և աջակցման ծառայությունները: (<http://www.oph.fi/english/frontpage.asp?path=447>) Ներգաղթողների հետ կապված հարցերի առումով, խորհրդի պարտավորությունն է կազմակերպել ներգաղթողների կրթության հարցերը, առաջարկել ուղեցույցներ շրջանային և տեղական պաշտոնական մարմիններին՝ ներգաղթողների տարբեր աստիճանների կրթության հարցերը կազմակերպելու վերաբերյալ:

Կրթության նախարարություն

«Նախարարությունը խթանում է կրթության, գիտության, մշակույթի, սպորտի և երիտասարդության հարցերի կազմակերպմանը երկրում և շեշտում դրանց կարևորությունը քաղաքացիների և հասարակության հանար»: (<http://www.minedu.fi/minedu/ministry/index.html>)

Ներքին գործերի նախարարություն

«Ներքին գործերի նախարարությունը պատասխանատու է շրջանային կառավարման, պետական տեղական կառավարման և բնակչության հաշվառման ընդհանուր զարգացման համար, ապահովում է հիմնական իրավական և ֆինանսական նախապայմաններ երկրի ինքնակառավարվող քաղաքների համար, խթանում է երկրի տարբեր

մասերի հավասարաչափ և անկախ զարգացմանը, պահպանում է հասարակական հանգիստը և անվտանգությունը, հսկում է փրկարարական ծառայությունները, զբաղվում է ֆինլանդական քաղաքացիության, ներգաղթի և ապաստանի հետ կապված հարցերով և պատասխանատու է երկրի սահմանները պաշտպանելու և (մարդկանց) ստուգումներ անցկացնելու համար»:

(<http://www.intermin.fi/intermin/home.nsf/pages/505501af64dde8eb00256a860055e28e?OpenDocument>)

Ներգաղթի տնօրինություն

«Ներգաղթի տնօրինությունը (UVI) Ներքին գործերի նախարարության գործակալություն է և սկսել է գործունեությունը 1995 թ. մարտի 1-ին։ Ներգաղթի տնօրինության գործառույթներն են՝ ուսումնասիրել և լուծում տալ ներգաղթին և փախստականներին առնչվող խնդիրներին, ուսումնասիրել և լուծում տալ ֆինլանդիայի քաղաքացիության առնչվող խնդիրներին, ապահովել տեղեկատվական ծառայություններ պաշտոնական մարմինների և միջազգային կազմակերպությունների համար և կատարել օտարերկրացիների հաշվառում/տվյալների գրանցում»: (<http://www.uvi.fi/englanti/ulkovi.html>)

Ընդունման կենտրոններ

Ֆինլանդիայում կա 14 ընդունման կենտրոն՝ տեղակայված երկրի տարբեր մասերում։ Ընդունման կենտրոններն ընդունում են Ֆինլանդիա ժամանած ապաստան հայցողներին։ Կենտրոնում գտնվելու ժամանակահատվածում նրանց համար բոլոր անհրաժեշտ միջոցներն ապահովում է կենտրոնը։ Կենտրոնում գտնվելու ժամանակահատվածում նրանց համար անհրաժեշտ միջոցները ապահովում է կենտրոնը։ Կենտրոնում գտնվելու տևողությունը կախված է այն հանգանակթից, թե որքան ժամանակում են կարողանում ապաստան հայցողի դիմումը ձևակերպել։ Ապաստան հայցողները ապրում են այդ կենտրոններում, հաճախում են վերապատրաստման միջոցառումների և օգնում կենտրոնին առօրյա գործերում։

Հասարակական կազմակերպություններ (հկ-ներ)

Փախստականների խորհրդատվության կենտրոնը (Pakolaisneuvonta) հկ-ների կողմից հիմնադրված ասոցիացիա է։ Այն ապահովում է իրավական օժանդակություն և խորհրդատվություն ապաստան հայցողների, փախստականների և այլ օտարերկրացիների համար։ Աշխատակազմում

ընդգրկված են իրավաբաններ, իրավախորհրդատուններ, մամլո քարտուղար և գրասենյակային աշխատողներ: Կենտրոնը պատասխանատու է փախստականների և ապաստան հայցողների համար իրավական օժանդակություն կազմակերպելու համար: (<http://www.pakolaisneuvonta.fi/>)

Ֆինլանդական կարմիր խաչի կազմակերպություն (FRC) (Suomen Punainen Risti)

Կազմակերպությունն զբաղվում է ներգաղթողների ինտեգրման հարցերով և իր գործունեությամբ խթանում է հանդուրժողականություն: **FRC** – ը ընդունում է Ֆինլանդիա մտնող փախստականներից մի մասին և օգնում փախստական ընտանիքներին վերամիավորման հարցերում: **FRC** – ը նաև քարոզարշավներ է իրականացնում ներգաղթողներին և փախստականներին վերաբերող քաղաքականության բարելավման նպատակով:

Կտտամքի ենթարկվածների կենտրոնը (Kidutettujen kuntoutuskeskus) գործում է Հելսինկիի Դիակոնոնիս ինստիտուտի/հաստատության (Helsingin Diakonissalaitos) ներքո: Կենտրոնի հիմնական խնդիրը ներգաղթողների հետ հոգեբանական աշխատանքի կազմակերպումն է:

Կտտամքի ենթարկվածների կենտրոնը մի պոլիկլինիկա է, որտեղ կատարվում է իրենց երկրում կտտանքների ենթարկվելու հետևանքով տուժած փախստականների և նրանց ազգականների վիճակի գնահատման, բուժման և վերականգնման աշխատանքներ: (http://www.hdl.fi/maaahanmuuttajat/kidutettujen_kunt.htm)

Նզմաժամի կանխարգելման կենտրոնը (Ulkomailaisien kriisikeskus) գործում է Ֆինլանդիայի հոգեկան առողջության ասոցիացիայի (Suomen Mielenterveyseura) ներքո: Կենտրոնի նպատակն է նպաստել ներգաղթողների հոգեկան առողջությանը և օգնել նրանց ինտեգրվել ֆինլանդական հասարակությանը: Դիմնական պարտավորությունն է աջակցել հոգեկան առողջության ծառայություններին և համալրել դրանք: (<http://www.mielenterveysseura.fi/mielenterveysseura/ukk.asp>)

Աջակցություն ներգաղթողներին Ֆինլանդիայում (Maahanmuuttajien tuki ry) ասոցիացիան անկախ աջակցության և դասընթացների կենտրոն է՝ նախատեսված ներգաղթողների և ներգաղթողների կազմակերպությունների համար: Ասոցիացիայի նպատակն է պայմաններ ապահովել՝ ներգաղթողների կազմակերպությունների և ասոցիացիաների համար հանդես գալու որպես հասարակության լիիրավ անդամ: (<http://www.maahanmuuttajientuki.fi/>)

Ֆինլանդիայում սկսած 1991 թ. գոյություն ունի օտարերկրացիների հարցերով օմբուդսմեն (Ulkomaalaistenvaltuutettu): 2001 թ. սեպտեմբերին այս ինստիտուտին փոխարինեց ազգային փոքրանասնությունների հարցերով օմբուդսմենը (vähemmistövaltuutettu): Նոր օմբուդսմենի պարտավորությունների շրջանակն ավելի ընդարձակ է: Խորականության զոհ դարձած անձը կարող է իր իրավունքները պաշտպանել օմբուդսմենի միջոցով:

Գոյություն ունեն մի քանի մշակութային և բարեկամական հարաբերություններ հաստատող ասոցիացիաներ (օրինակ՝ Ֆինլանդիա-Բրունիա ասոցիացիան, Ֆինլանդիա-Չիլի ասոցիացիան և այլն): Այս ասոցիացիաների շնորհիվ Ֆինլանդիայի ժողովուրդը տեղեկանում է այլ երկրների և մշակույթների մասին և ամրապնդում հարաբերությունները ներգաղթողների հետ: Քաղաքապետարանների կազմում կան ներգաղթողների բաժիններ: Շատ տեղերում գործում են բազմամշակութային ասոցիացիաներ և ներգաղթողների հավաքատեղներ: Մայրաքաղաք Յելսինկիում գործում է Միջազգային մշակութային կենտրոն (Caisa):

Միջազգային կազմակերպություններ

ՍՄԿ (Միգրացիայի միջազգային կազմակերպության) Յելսինկիի ռեգիոնալ գրասենյակը աջակցում է Մերձբալթիկայի և Սկանդինավյան երկրների կառավարություններին՝ հաղթահարելու միգրացիայի կառավարման մարտահրավերները: <http://iom.fi/About/RegionalOffices>

IOM/ՍՄԿ Յելսինկի, Ֆինլանդիա

Մերձբալթիկայի և Սկանդինավյան երկրների և Եվրոպական հարևանության երկրների (Արևելք) ռեգիոնալ գրասենյակ
Unioninkatu 13, 6th floor

P.O. Box 851
FIN-00101 Helsinki, Finland
Tel. +358-9-684-1150
Fax. +358-9-684-11511

Մարդու իրավունքների Ֆինլանդական լիգա
Unioninkatu 45 B 41
00170 Helsinki
tel. +358 9 4155 2500
fax +358 9 4155 2520
info@ihmisoikeusliitto.fi
<http://www.ihmisoikeusliitto.fi>

**Ֆինլանդիայի հանրապետություն
(SUOMEN TASAVALTA)**
**Ֆինլանդիայի Պատվո Հյուպատոսություն
(SUOMEN KUNNIAKONSULATAATI)**
Tamanyan Street 6, apartment 14
Tel: (+37491) 401623
E-mail: finnishconsulateyerevan@gmail.com

11. Քաղաքացիության ձեռքբերում

Քաղաքացիությունը պետության և անհատի միջև իրավական հարաբերություն է՝ երկու կողմերի իրավունքներով և պարտականություններով: Յուրաքանչյուր երկիր ունի քաղաքացիություն ձեռք բերելու, մերժելու կամ կորցնելու նասին իր օրենքները: Ֆինլանդիայի քաղաքացիության հարցերը որոշվում են Քաղաքացիության նասին օրենքով (359/2003): Ֆինլանդիայի քաղաքացիների իրավունքները և պարտականությունները շարադրված են Ֆինլանդիայի Սահմանադրության և այլ օրենսդրական փաստաթղթերի մեջ:

Պահանջները

Ֆինլանդիայի քաղաքացիություն ձեռք բերելու համար օտարերկրացին պետք է բավարարի հաստատված ինքնության, ինչպես նաև ընդհանուր վեց պահանջներին, ներառյալ՝ բնակության ժամանակահատվածի, լեզվի ինացության և ազնիվ անցյալ ունենալու պահանջները: Այնուամենայնիվ, Քաղաքացիության մասին օրենքը պարունակում է դրույթներ՝ այս պահանջներից բացառություն կազմող իհմքերի մասին: Օրենքում սահմանված բացառությունները հաճախակի են կիրառվում. 2008 թ. հունվարին Քաղաքացիության հարցերով բաժինը դրական որոշումներ է կայացրել 293 դիմումների առնչությամբ, որոնցից 102-ը վերաբերում էին բացառության մասին դրույթներին:

Այսպես օրինակ, դեպքերի 35 տոկոսի համար կիրառելի դարձան բնակության ժամանակահատվածի, լեզվի ինացության կամ ազնիվ անցյալ ունենալու պահանջների մասին բացառությունները: Բացառությունների ամենաբարձր թիվը՝ ընդհանուր առմամբ՝ 86, վերաբերում էր ազնիվ անցյալ ունենալու պահանջին:

Ավելին, Օրենքում ընդգրկված են առանձին իհմքեր՝ որոշակի խմբերի բնակության ժամանակահատվածի բացառության համար (օրինակ՝ Ֆինլանդիայի քաղաքացու կին/ամուսին, փախստական), որոնք հաշվի չեն առնվել բացառությունների վիճակագրությունը կազմելիս:

Ազնիվ անցյալ ունենալու պահանջը

Ազնիվ անցյալը նշանակում է, որ դիմող անձը պետք է կատարած չլինի պատժելի արարք կամ ստացած չլինի գործողությունների սահմանափակման կարգադրություն: Այնուամենայնիվ, պարտադիր չէ, որ պատժելի արարքը քաղաքացիություն ստանալու արգելք հանդիսանա, ազնիվ անցյալ ունենալու պահանջը կարող է կիրառվել, եթե հանցանքը և դրանից բխող պատիժը թերև են և դիմող անձի կատարած հանցանքները մեծ թիվ չեն կազմում: Ուշադրություն է դարձվում նաև հանցանքներ կատարելու միջև ընկած ժամանակահատվածին: Ազնիվ անցյալ ունենալու պահանջին առնչվող կանոնների միասնական կիրառությունը ապահովելու համար, Քաղաքացիության հարցերով բաժինը օգտագործում է հատուկ այլուսակ, որը օգնում է բաժնին՝ գործերի ուսումնասիրության ժամանակ կամ իր ուսումնասիրության ժամանակ: Օրինակ, քաղաքացիություն ստանալու համար արգելք չեն հանդիսանում փոքր տուգանքներով

պատժվող հանցանքները, սակայն դիմումը ձևակերպվելու Է՝ կիրառելով այն դրույթը, որը առնչվում է ազնիվ անցյալ ունենալու պահանջի մասին բացառություններին:

Լեզվի իմացության պահանջը

Լեզվի իմացության պահանջը նշանակում է, որ դիմող անծը պետք է բավարար չափով տիրապետի բանավոր կամ գրավոր ֆիներեն կամ շվեյցարեն լեզուներին: Լեզվի իմացությունը ցույց տալու համար պետք է ներկայացնել հիմնական կրթության վկայական, Ֆինլանդիայի բարձրագույն ուսումնական հաստատության ընդունելության քննության վկայական կամ լեզվի ընդհանուր քննություն հանձնելու մասին վկայական (ստուգման երրորդ մակարդակ):

Այնուամենայնիվ, 65 տարեկանից բարձր դիմող անձանցից, օրինակ, չի պահանջվում ցույց տալ լեզվի իմացություն հիշյալ ձևերով: Մյուս կողմից, նրանց հետ միասին դիմող 15 տարեկանից բարձր անձինք, ովքեր դեռ չեն ստացել հիմնական կրթության վկայական, կարող են իրենց լեզվի իմացության համար ցույց տալ դպրոցի այլ վկայականներ: Ավելին, լեզվի իմացության պահանջից բացառությունները կարող են կիրառվել բժշկական վկայականի հիման վրա, որում նշված է, որ լեզվի իմացությունը ցույց տալու մասին պահանջը հնարավոր չէ դիմող անծի առողջական վիճակի պատճառով:

Բնակության ժամանակահատվածի պահանջը

Բնակության ժամանակահատվածի մասին պահանջը նշանակում է, որ դիմող անծը պետք է օրինական կերպով բնակված լինի Ֆինլանդիայում՝

- կամ վեց տարի առանց ընդդիջումների
- կամ գումարային հաշվով ութ տարի, որոնցից վերջին երկուսը՝ առանց ընդդիջման:

Ավելին, Օրենքում ընդգրկված են առանձին հիմքեր՝ որոշակի խմբերի բնակության ժամանակահատվածի բացառության համար (օրինակ՝ Ֆինլանդիայի քաղաքացու կին/ամուսին, փախստական), որոնք հաշվի չեն առնվել բացառությունների վիճակագրությունը կազմելիս:

Դիմումի կարգավիճակի մասին հարցումներ հեռախոսով

Զեր դիմումի կարգավիճակի մասին կարող եք հարցնել զանգահարելով մաքսային ծառայություն՝ +358 71 873 3400 հեռախոսահամարով, երկուշաբթից ուրբաթ, առավոտյան իմնից մինչև ժամը երեքը:

Կարևոր է գիտենալ, որ քաղաքացիության համար դիմելիս պետք է ուշադիր լրացնել ձևաթուղթը և կցել ձևաթղում նշված լրացուցիչ բացատրությունները: Դիմումը ներկայացնելուց առաջ, ստուգեք, որ:

- Դուք ապրել եք Ֆինլանդիայում բավականաչափ երկար ժամանակ
- Դուք ունեք ֆինմերեն կամ շվեդերեն լեզվի իմացության վկայական
- Դուք բավարարում եք քաղաքացիության այլ պահանջներին:
- Ֆինլանդիայի ներգաղթի ծառայությունը կարող է չուղարկել դիմումի ստացումը հաստատող ծանուցում:
- Որպեսզի Դուք ստուգեք արդյոք բավարարում եք քաղաքացիություն ստանալու պահանջները, թե ոչ, Ֆինլանդիայի ներգաղթի ծառայությունը կարող է տեղեկություններ կամ քաղվածքներ պահանջել տարբեր մարմիններից, ինչպիսիք են՝
  - Տեղական ոստիկանությունը (հանցանքեր, գործողությունների սահմանափակման կարգադրություններ)
  - Կիրարկման մարմինները (հանրային օրենքով ալիմենտ վճարելու պարտավորություն կամ վճարում կատարելու պարտավորություն՝ համապատասխան պարտականությունների հիմքերով)
  - Հարկային մարմինները (հարկային տեղեկատվություն, հարկային պարտավորություններ)
  - Սոցիալական ապահովագրության հաստատությունը (ստացված նպաստները) և սոցիալական բարեկեցության մարմիններ (ստացված նպաստները)
  - Հետաքննության և անվտանգության ոստիկանության ազգային բյուրոն (պետական անվտանգություն կամ հանրային կարգ)

Հավելյալ տեղեկատվություն.

<http://www.migri.fi/download.asp?id=kansalaisuus%5Fhakemuksesta%5Feng%2C+kansalaisuus%5Fhake>

muksesta%5Feng;1080;%7bA73BFF7B-BDFC-481E-8B45-90C365CBA821%7d

<http://www.migri.fi/netcomm/content.asp?path=8,2477>

